

Epistola pauli.

Postilla ad thessalonicenses incipit.

Paulus et silvanus et timotheus. Hic incipit epla pma ad thessalo. que dividit in tres ptes .s. salutatem. et persecutorem: ibi. Grās agimus et cōclusionē ppe finē eplē: ibi. Frēs orate. In

pma ponunt psonē salutates cū dicūt.

a Paulus et silvanus. iste equivocat silas. Act. xv. quē accepit paulus in sociū: vt dicit ibidem.

b Et timo. isti duo iungunt paulo i salutatōe. qz cū eo laborauerūt in thessalonicēsū pnerfione scōo ponunt psonē salute cum dicūt.

c Ecce thessa. supple congregare. In deo patre. ē aut thessalonica ciuitas metropolis in macedonia. que est quedam ps grecie. terciō ponunt bona oprata: ibi.

d Grā vob. in pnti. **e** Et pax in futuro. vbi totaliter quietabit appetitus.

f Gratias. Hic incipit eplē. persecutio in qua p̄reddat ap̄s thessal. beniuolos. scōo dociles. iij. cap. terciō cautos. v. ca. Circa primū reddit illos beniuolos duplicif p̄ de bonis eoz gratias agendo. secundo in aduersis eos cōsolādo sequē. ca. pma in duas. qz p̄mo grās agit d̄ bona eoz i choatōe. secundo de bonitatis h̄ diffusionē ibi: Et

g Circa primū ponit duplex motiū h̄ grāpactōis. p̄mū est bona eoz cōuersio. d. **f** Grās agi. deo sp. i. oibus horis ad orandū detmīnatis. vel sp in habitu: et si in sp in actu: qz nō sp p̄t hō actualiter orare. **g** Mōriam v̄ri. spālē et expressam. **h** Faciētes in ora. ve. si. in intermissione. hoc exponit dupliciter. sicut dem̄ ē de semp. **i** Mōres ope. si. v̄re. et qz fides sine opib̄ mortua ē: s̄b. dif. **k** Et laboris. in his que p̄tinent ad pcuratōem fidei. **l** Et charitatis. dei et pximi. **m** Et susti. spei. i. tolerantie tribulationū quas patiēter sustinistis in spe recipiende mercedis a dño iesu x̄po. **n** Et dñi. i. ita cōstanter vos habuistis. ac si deū p̄ntē videretis.

o Sciētes. Hic p̄nt ponit secūdū motiū ad gratias agendū qd accipit ex pte dei: eo qz spālē dilectōem oñdit thessa. vocando eos ad fidē nō solū p̄dicatōem s̄ etiam p̄ multā miraculoz opatōez. et hoc ē qd dicit. **o** Sciētes frēs dī. a deo et c. i. vos sciētes electōem v̄ram tāqz spāliter electoz a deo. supple habem̄ mām grās agendi.

p Et enā. n̄m. i. p̄dicatio n̄ra. **q** Nō fuit. ad vos in sermone tm̄ sed in virtute. i. in miraculis diuina virtute factis. **r** Et in spūsanto. i. datōe spūsanti in signo visibili. **s** Et in plenitudine multa. s. charismatū et donō

Incipit argumētū in epistolā ad thessalonicēses. j.

Thessalonicēses sunt macedones: qui accepto verbo veritatis p̄stiterūt in fide: etiā in persecutōne ciuū suoz. Preterea nec r̄ceperūt falsos apostolos: nec ea que a falsis ap̄s dicebāt. hos collaudat ap̄s scribens eis ab athenis p̄ tycheicū dyaconē et onesimū acholitum.

ExPLICIT argumētū. Incipit epla pauli ad thessalonicenses prima.

Caplm. j.

Paulus et silvanus et timotheus: ecclesie thessalonicēsū in deo patre nostro et dño iesu x̄po.

Gratia vobis et pax. Gratias agimus deo sp̄ p omnibus vobis: memoriā vestri facientes in orōnibus nostris sine intermissione: et memores operis fidei v̄re et laboris et charitatis. et sustinentie spei dñi nostri iesu x̄pi: ante deum et patrē nostrum. Sciētes frēs dī

rū dei. **t** Sicut scitis. qz vidistis. **v** Quales fuerit. et c. q. d. talia miracula p nos fecit deus inter vos p nobis qz iā aī eram̄ in x̄po firmati: s̄ p̄ vos: vt credētes in fide solidi essetis: et ita fuit. qz in fide p̄stiterūt: nec falsos apostolos receperūt. vt dicit hiero. in plogo. **r** Et vos. h̄ p̄nt ap̄s grās agit de bonitatē eoz diffusionē. naz exēplo eoz alij p̄fecerunt i fidez opibus bonis et hoc ē qd dicitur.

r Et vos imi. et c. in fide et moribus. **v** Et dñi. s. iesu x̄pi q̄tū ad ei⁹ vitā non q̄tū ad ei⁹ fidē: que in eo locū nō habuit. eo qz nō h̄ obscuritatē annexaz. s̄ ab instātī p̄ceptōis habuit clarā visionem.

r Excipiētes v̄bū et c. in principio effi cōuersionis habuerūt persecutōem enaz a ciuibus suis. vt h̄ in fine sequētis ca.

a Cū gau. p̄stanti. et in hoc p̄firmabant ap̄s de q̄bus d̄r act. v. qz ibāt gaudentes a p̄spectu cōcilij et c. **b** Ita vt fac. sit. for. l. exēplar v̄ri.

c Dibus cre. in ma. in achata puincie sunt grece d̄ vo. n. diffa. est et c. i. occasiōe v̄ri diuulgatū ē verbū dei qz multi pus tacentes timore: exēplo v̄ro p̄stanter effecti p̄dicauerūt publice et in pluribus locis iō sub dif. **d** Nō so. i mace. et achata. s̄ in oī loco. f̄gionū circūiacentium.

e Fides vestra que ē ad deū p̄fecta est: ita vt nō sit nobis necesse quicqz loq̄. **f** Ip̄i. n. de vobis annūciāt qualem introitum habuerim̄ ad vos: et quomō conuersi estis ad deum a simulacris seruire deo viuo et vero. et expectare filium ei⁹ de celis quem suscitauit ex mortuis iesum qui eripuit nos ab ira ventura:

Am et ip̄i sci. **C**a. ij. **A**tis frēs introitū n̄m

f Fides ve. q̄ ē ad deū. s. ē ordinata. **g** P̄fecta ē. i. p̄cessit vltra. **h** Ita qz nō sit no. ne. q̄cō loq̄. s. d̄ vobis ad alios incitādū p̄ v̄m exēplū. et sub dif. ca. **i** Ip̄i. n. de vo. annūciāt. vos cōmēdando. **k** Quale intro. ha. ad vos. i. q̄sgaudēter et p̄mpre fidez suscepistis ad p̄dicatōem n̄ram: nō formidātes insurgētē tribulatōem.

l Et quō p̄uersi estis ad deū. eligētes ei seruire idolatriā reiecta. **m** Et expe. si. ei⁹ de celis. venturū ad iudiciū sicut d̄r act. j. Hic iesus q̄ assumptus ē a vobis in celum sic veniet et c. **n** Quī eri. nos de ira ventura. i. a gehennē pena.

Am et ip̄i sci. **C**a. ij. **A**tis frēs introitū n̄m

Am et ip̄i sci. Postq̄ apostolus reddidit thessa. beniuolos de bonis eoz grās agendo. hic p̄nt idē facit in aduersis eos p̄solando. Et diuidit in duas ptes. qz in pma facit hoc p̄ p̄formitatē ad ip̄m. scōo p̄ cōformitatē ad ecciam hierosolymoz: ibi. Vos. n. Circa p̄mū facit talē rōnē: nullus debet desolari sed magis cōsolari de p̄formitate ad ip̄m m̄grm. qz in hoc cōsistit ei⁹ p̄fectio. **luc. vi.** Perfectus oīs erit si sit sicut magister eius ego v̄o qui sum magister et doctor v̄f sustinui multas tribulatōes et sustineo. propter quod debetis in tribulatōibus cōsolari. quia in hoc cōformamini mihi. In hac

l Et quō p̄uersi estis ad deū. eligētes ei seruire idolatriā reiecta. **m** Et expe. si. ei⁹ de celis. venturū ad iudiciū sicut d̄r act. j. Hic iesus q̄ assumptus ē a vobis in celum sic veniet et c. **n** Quī eri. nos de ira ventura. i. a gehennē pena.

Am et ip̄i sci. **C**a. ij. **A**tis frēs introitū n̄m

Am et ip̄i sci. Postq̄ apostolus reddidit thessa. beniuolos de bonis eoz grās agendo. hic p̄nt idē facit in aduersis eos p̄solando. Et diuidit in duas ptes. qz in pma facit hoc p̄ p̄formitatē ad ip̄m. scōo p̄ cōformitatē ad ecciam hierosolymoz: ibi. Vos. n. Circa p̄mū facit talē rōnē: nullus debet desolari sed magis cōsolari de p̄formitate ad ip̄m m̄grm. qz in hoc cōsistit ei⁹ p̄fectio. **luc. vi.** Perfectus oīs erit si sit sicut magister eius ego v̄o qui sum magister et doctor v̄f sustinui multas tribulatōes et sustineo. propter quod debetis in tribulatōibus cōsolari. quia in hoc cōformamini mihi. In hac

l Et quō p̄uersi estis ad deū. eligētes ei seruire idolatriā reiecta. **m** Et expe. si. ei⁹ de celis. venturū ad iudiciū sicut d̄r act. j. Hic iesus q̄ assumptus ē a vobis in celum sic veniet et c. **n** Quī eri. nos de ira ventura. i. a gehennē pena.

Ad Thessalonicenses I

sunt rone sic pcedit. qz p declarat in more h' ronis p tribu
latōes quas sustinuit ad vos veniendo. secūdo p has q's
sustinuit cū eis manendo ibi: Memores. n. pma adhuc
in duas. qz p ponit suā declaratōz. secūdo remouet mul
tiplicē obiectōem ibi: Exhortatio. Circa p'mū dicit.

a **Q**uā r ipi sci. fra.
intro. nos. ad vos. i.
modū introeundi.

b **Q**uia nō fu. in
anis. l. leuis. r. facil.
sed valde grāuis.

c **S**ed ante passi.
grāuā verbera.

d **E**t p'tu. affe. p. d.
bera aspa. e. Sic

e **S**ic
scitis. qz hoc nō fuit
longe a ciuitate v'ra

f **I**n
philippis. q est ciui
tas Macedoniae. vt

g **I**n
h' actu. xvj. ibi. n.
paulus r silas fuerit

h **P**aulus r silas fuerit
grauiter virgis celi

i **I**n
h' ibidē. g. Fiduci

k **F**iduci
am ha. in dno. r. q.
d. ex illis tribulatio

l **B**us nō fuim' terri
tus. h in dno cōfiden

m **T**es venim' ad p'di
candū vobis.

n **E**uangelii dei.
r circa hoc fuimus

o **V**alde solliciti. q. d.
pp qd in tribulatio

p **I**n
bus debetis cōsola
ri tanq' nobis p'for

q **M**es effecti.

r **E**xhortatio. Hic
pnt remouet multi

s **P**licē obiectōe: pos
set aliquis dicere qz

t **N**ō eē p'solabile pan
li dicitis cōformari:

u **E**o q' esset defectuo
sus in vita r doctri

v **N**a. sicut dicebant p'seudo apli d' ip'o. pp qd hoc remouet
excludēdo illa p que possent impingi in eius doctrinaz
vita. d. i. Exhortatio. n. n'ra nō de errore. circa fidē qua

w **L**is erat hereticor' doctrina h' de veritate mera. k. Ne
qz de imūdia. sicut erat doctrina epicuror'. que tunc vi

x **M**eg in dolo. sicut docebat fal
si xpiani. qz aliqū docebant vera de fide catholica: vt dep

y **H**enderent catholici: sicut de torq'to legit in legenda san
cti tiburcij. m. Sicut p. su. a deo. i. approbati a ba

z **P**ptimo. n. Et credere nobis. tanq' fidelib' m'istris.

aa **E**uangelii. i. p'dicatō euāgelij. p. Ita loq'mur fide

ab **L**iter p'dicando querētes dei b'nplicitū r nō hoim.

ac **S**icut scietis. ex visu r auditu. r. Neqz in oc. auari

ad **C**ie. p'dicādo pp questū. nec pp vane gl'ie fastiū. sicut p'dica

ae **B**ant p'seudoapli. s. Cū pos. vo. onie. eē. accipiedo sum

af **P**tu a vobis: r etiā honorē. t. Et xp'i apli. veri qb' ta

ag **L**ia debent. v. S' fa. su. puuli in me. v'rm. intervos hūi

ah **L**iter cōuersando: r nō solū hūiliter h' etiāz charitatiue ac

ai **D**ulciter. r. Tanq' si nu. fo. si. su. lacte r nutrimēto cor

aj **P**ozali. y. Ita deli. vos. r nō v'ra. a. Cupide. i. intēse

ak **D**esiderātes v'ram salutē. b. Volē. tra. nō solū euā. dei

b **a**d vos: qz nō inanis fuit:
c **s** an' passi r p'tumelis affe

d **e**ti sicut scitis in philippis
e **f**iduciā habuim' i deo n'ro

f **h** loq' ad vos euāgelii dei i
g **i** multa sollicitudie. Exhor

h **k** tatio. n. n'ra nō d' errore ne
i **l** q' d' imūdia: neq' i dolo

m **s** sicut p'bat sumus a deo.
n **o** vt credere nob' euāgelii

p **i**ta loq'mur: nō q'si hoibus
q **r** placētes: s' deo q' p'bat cor

s **d** a n'ra. Neqz. n. aliqū fu
t **v** mus in sermōe adulatōis.

x **r** sic scitis: neqz in occasione
y **z** auaricie: deus testis ē: nec

aa **q** rētes ab hoib' gl'iam: ne
ab **s** q' a vobis: neqz ab alijs cū

ac **t** possemus vobis oneri eē:
ad **v** vt xp'i apli. S' facti sum'

ae **x** puuli in medio v'rm tāq' si
af **y** nutrix foueat filios suos:

ag **a** ita desiderantes vos cupi
ah **b** de volebam' tradere vob

ai **c** nō solū euāgelii dei: sed
aj **d** etiā aias n'ras qm' charissi

ak **e** mi nobis facti estis. Adēo
al **f** res eniz estis frēs laboris

am **g** n'ri r fatigatōnis: nocte ac
an **i** die opantes. ne quez v'rm

ais suis. e. **Q**uēres em. Postq' apls ondit se passim
tribulatoēs ad thessal. veniedo. hoc idē ondit cū eis mā
nendo. d. **N**emo. n. estis frēs. q. d. nō ē diu q' vidistis. et
sic nō estis oblit. f. **L**aboris n'ri. in corde. g. **E**t fat.
ap'ter excessum laboris. h. **N**octe r die opantes. ma

k **g**rauaremus: p'dicauimus
l **i**n vobis euāgelium dei.

m **V**os testes estis: r deus:
n **o** q'sancte r iuste r sine q're

p **l**a vobis q' credidistis af
q **r** fuimus: sicut scitis qliter

s **v**nuquēqz v'rm: sicut p'af fi
t **a** lios suos dep'cantes vos

u **r** r p'solātes: testificati sum'
v **a** vt ambularet' digne deo:

w **b** q' vocauit vos i suū regnū
x **c** r gloriā. **I**ō r nos grās a

y **d** gimus deo sine itermisio
z **e** ne: qm' cū accepissetis a no

aa **f** bis x'pū auditus dei acce
ab **g** pistis illud nō vt verbum

ac **s** hoim: s' sicut ē vere x'buim
ad **t** dei: q' opat' in vobis q' cre

ae **i** didistis. **V**os. n. imitato
af **r** res facti estis frēs ecciarū

ag **d** ei q' s' in iudea in x'po ihu
ah **q**z eadē passi estis r vos a

ai **p** tribulibus v'ris sic r ipi a
aj **i**udeis: q' r d'nm occiderūt

ak **i** h'm r p'phas r nos p'secuti
al **s** f' r deo n' placēt r oibus

am **k** hoib' aduersant' phibētes
an **m** nos gētib' loq' vt salue fiāt

ao **n** vt impleāt pctā suo sp. **P**er
ap **p** uēit. n. ira dei sup illos vsz

aq **g** rās agēs deo subdit. **I**ō r nos grās rē. i. oibus ho

ar **r** ris ad hoc ap'tis. **Q**uā cū ac. a no. p' p'dicatōem n'raz

as **e** **V**erbū audit' dei. i. verbū euāgelicū nobis diuinitus

at **f** reuelatū. **A**ccipistis il. nō rē. sicut ē doctrina p'hica.

au **g** **S**z si. ē ve. d. dei. i. recepist' deuote sicut recipi d'z v'v

av **h** b' habitū ex diuina reuelatōe. **Q**uā opat' in vo. docē

aw **do** interi'. hoies. n. solū mouēt auditū exteri'. iō dicit x'pc

ax **i** aplis **I**ō. xv. **S**ine me nihil potest' facere. **V**os. n.

ay **frēs.** **P**ostq' apls cōsolat' ē thessa. p' p'formitatē ad seipm

az **h** idē facit p' p'formitatē ad ecciam ierosolymitanā. in i'rlm

ba **.n.** p' incept' eccia pnt distinguit' p' synagogā. vt p'z act. j.

bb **r** inde p' derivata ē ad alia iudee loca. r ille eccie p'stāt sū

bc **st** inuerūt p'secutōes a iudeis q' x'pm occiderūt r p'phas. r i

bd **b** eccia thessa. erat eis p'formis q' p'secutōes sustinuerat a

be **ci** uib' suis. qd debebat sibi eē p'solātōis mā. pp p'formita

bf **tē** ad ecciam p'mitiuā. r h' ē qd dicit: **V**os. n. imitatores

bg **sci** estis frēs. r p'z l'ra vsq' ibi. **P**rohibētes rē. i. euā

bh **g** gelii xp'i. **S**alue fiant. i. gētes. **M**it' impleant. i.

bi **a**ugeāt. **P**ctā sua sp. s. i. i. dei in sua p'fidia obstinati

bj **d** deo p'mittēte r diabolo p'curatē. **P**eruenit rē. qz s'z

bk **t** raxit iuste grām suā ab eis. **P**eruenit rē. qz s'z

ntaliter hois ecce
pris qbus intende
bat p'dicatōi vl' orō
ni. vt ip'e r sui viue
rent de pp'io labore

i **Q**ue quēv'm gra
ua. accipiedo sum
ptus a vobis.

k **P**redicauimus
vo. euā. dei. gratis
cū tñ sumptus d' iu
re possemus accipe

l **V**os testes estis
q'stu ad exteriora.

m **E**t deus. q'stu
ad interiora.

n **E**san. erga deū
o **E**t iuste. erga p
ximū. ita q' nullus
poterat coqueri de

p **Q**ua.
vnu v'rm. sicut p' fi.
su. dep. i. paterno af
feciu iudicētes.

q **V**os ad bonū
p'solantes. si q'sv'm
fuerat desolatus p
pter pctā cōmissa.
vel alia de causa.

r **T**estificati sum'
.i. sub testionio san
ctor' vos adiuram'

s **V**t ambularet'
digne deo. de v'rite
in virtutē pcedēdo

t **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

u **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

v **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

w **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

x **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

y **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

z **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

aa **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ab **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ac **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ad **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ae **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

af **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ag **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ah **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ai **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

aj **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ak **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

al **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

am **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

an **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ao **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ap **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

aq **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

ar **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

as **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

at **Q**uā vo. vos in
su. regnū. i. vt eētis
de regno ei'. p' grās
in p'nti r gl'iam suā
in futuro. r qz fece
runt sic thessalo. iō

Epistola pauli.

Quos aut. Postq̄ apls cōsolatus ē thessal. scripto. h̄ cōsolat̄ eos nūcio. z p̄ scribit mittēdi rōnē. secūdo ipsam missionē in principio sequētis ca. rō at cōsistit in hoc qz desiderauerat ire thessalonicā z eciam psonaliter p̄solari. h̄ habuit impedimētū. pp̄ qd̄ ad h̄ misit nūciū. dic̄ iḡ.

Quos at fr̄es desolati zc. i. desolati p̄ prer qd̄ vobiscū nō eram. r̄. **A**spectu nō corde. i. h̄ nō possemus vobis loqui nec vos videre tñ habebam̄ vos i corde. iō subdit. **S**ubundātius festinauimus. i. dispo suimus festinanter venire ad vos ad vestrā cōsolatiōem. **E**go qd̄ paul̄. cū socijs meis. **S**i ipe. nos sathanas. tacet autes modū impediēdi z s̄r glo. nec ego volo in hoc diuinare. p̄r subdit rōnē q̄re desiderabat videre eos cōsolari in dño q̄ est augm̄tatio sui meriti z p̄mij. d. **Q**ue ē. n. nostra spes. in p̄ni de augm̄tatio meriti z p̄mij. **A**ut gaudium spūale. **A**ut corona glorie. i. rō cōsequēdi p̄mij aureole q̄ doctoribus debet. **A**ut dōne vos. q. d. sic. qz p̄uerterat eos ad fidē. iō sequit̄. **D**os. n. est gloria zc. i. māliter habebat. n. mām gloriandi in dño et gaudendi de eoz cōuersione z bona cōuersione.

In finē. **N**os aut fr̄es desolati a vob̄ ad tps̄ hore aspectu nō corde abūdātī festinauim̄ facie vram̄ videre cū multo desiderio. qm̄ voluim̄ venire ad vos: ego q̄ dē paul̄ z sel̄ z itez. h̄ ipe diuit nos sathanas. q̄ ē. n. nra spes. aut gaudiuz: aut corona glie. **M**ōne vos a dñm̄ nrm̄ ihm̄ xp̄i estis in aduentu ei. **V**os. n. estis glia nra z gaudiū. **C**a. iij.

Propter qd̄ nō sustinentes āpli placuit nob̄ remanē athenis sol̄ z misim̄ timotheū fr̄em nrm̄ z mistz dei i euāgelio xp̄i ad cōfirmādos vos: z exhortādos p̄ fide vram̄: vt nemo moueat i tribulatōibus istis. ipsi. n. scit̄ q̄ i b̄ positi sum̄. **N**āz cū apud vos eēm̄ predicebam̄ vobis passuros nos tribulatōes: sic z sc̄m̄ ē z scit̄. propterea z ego āpli nō sustinentes: nisi ad coḡscēdū fidē vram̄ ne forte tētauerit vos is q̄ tentat z manus fiat labor nrm̄. **N**ūc at̄ veniēte timotheo ad nos a vob̄: z annūciāte nob̄ fidē z charitatē vram̄. z qz mēoriā nrm̄ habetis bonā: sp̄ desiderātes nos vidē. sic z nos qz vos iō p̄solati sum̄ fr̄es i vob̄: in oī necessitate z tribulatione nra p̄ fidez vram̄: qm̄ nūc viuimus si vos statis in dño. **Q**uā. n. gr̄arū actōnē possum̄ deo retribuere p̄ vobis i oī gaudio q̄ gaudem̄ pp̄ vos a dñm̄ nrm̄. nocte ac die abundantius orātes vt videamus facie vram̄ z cōpleam̄ ea q̄ debent fidei vre. **I**pe at̄ deus z p̄r nrm̄ z dñs iesus christ̄ dirigat viā nram̄ ad vos. **D**os aut dñs multiplicet z abūdare faciat charitatē vram̄ i inuicē z in oēs quē p̄ admoduz z nos in vobis ad p̄firmāda corda vram̄ sine querela in sanctitate a dñm̄ z p̄rem nrm̄ in aduentu dñi nrm̄ iesu christi cū oībus sanctis eius. **A**men.

Capitulum. iij.

Nisi ad cog. zc. p̄ certū nūciū z fidelem. **D**e for. ten. vos is q̄ tētat. i. diabolus q̄ sp̄ nrm̄ p̄ tētatōes suas bonos subnertere. **E**t ina. si. lab. nrm̄. si vos subuerterit qd̄ absit. **N**ūc aut. **D**ic p̄r ponit vtilitas reuersionis cū dicit. **N**ūc aut veniēte timotheo zc. ex

pleto suo misterio. **E**t annū. no. fi. vram̄. stabilem. **E**t charitatē. accensam ad p̄ficiendū in melius. **E**t qz mēoriā zc. orando p̄ nobis. **S**emp̄ desiderātes zc. eo q̄ ista supple speramus audire in reditu eius. **I**ō p̄solati sum̄ iam in spe. **I**n vobis. i. p̄ bono qd̄ speramus audire d vobis. **I**n oī necessitate. zc. ita q̄ oīs tribulatio z āgustia in nobis supueniēs diminiuit p̄pter bonū fidei vre qd̄ speramus audire. **I**n nūc viui. i. quasi d̄ morte ad vitam suscitati sum̄. **S**i vos statis in dño. immobiles z firmi nec sufficerem̄ ad reddenduz gr̄as deo d̄ tāto bono. iō subdit. **Q**uaz em̄ gr̄arū actōem zc. z p̄z lra vrb̄ ibi. Et cōpleamus. **Q**ue desunt fidei vre. h̄ haberēt noticiā fidei q̄ruz ad ea q̄ sunt ad salutē necessaria. tñ ad magnū eoz p̄fectū cederet si apls venire posset ad magis explicandū aliqua q̄ nō potuit eis ad plenū dicere. qm̄ fuit p̄ns cū eis. qz fuit cōpulsus exire p̄pter cōmōdem ciuitatis. vt h̄r act. xvij. **I**pe aut. **D**ic p̄r ponit apli dēp̄catō p̄ thessa. vt deus sua gratia suppleat qd̄ ipe facere n̄ poterat. iō dicit. **I**pe aut deus. oīm̄ p̄ creatōem. **E**t pater noster. i. fidelīū sp̄aliter p̄ gr̄e adoptōem. **E**t dñs nrm̄ iesus xp̄c. q̄ est mediator dei z hoīm̄. **D**irigat viā nram̄ ad vos. remouēdo impedimenta a sathana p̄curata. **D**os aut mul. numero z merito. **E**t abū. fa. charita. q̄ crescēte crescūt alie vtutes infuse inuicem. charitatiue mutuo subueniendo. **E**t nos in vobis. abundamus charitate. **A**d p̄firmāda cor. vram̄. in moribus z in fide vt sitis. **S**ine querela. i. sine rep̄hensione aliqua. **I**n sanctitate a dñm̄. i. in sanctitate vera z non s̄lata que ē corā hoīb̄us tm̄. **I**n aduentu dñi nrm̄ zc. i. in aduentu eius ad finale iudiciū sitis de numero z consortio sanctorū. z subditur. **A**men. ad cōfirmatōem precedentium.

Capitulum. iij. **D**ecetero. **D**ic incipit tertia ps̄ principalis in qua reddit thessalonicenses dociles. eos de moribus informando. et de defectibus corrigendo. **L**icet

Propter qd̄. **P**osita rōne mittēdi nūciū. **D**ic p̄r deū mittit: z diuidit in duas p̄tes. qz p̄ describit hec missio. sc̄do pauli dēp̄catō: ibi. **I**pe aut de. p̄ma adhuc in duas: qz p̄ ponit vtilitas missionis: secundo reuersionis: ibi. **N**ūc aut. **C**irca p̄mū cōtinuādo se p̄cedēti bus dic̄. **P**ropter qd̄. i. qz gloria nra estis z gaudiū. **N**ō su. am. i. nō expectātes vltra scire certi statū vrm̄. **P**lacuit no. i. mihi z siluano. **R**emanere athe. solis. i. sine timotheo q̄ ē tercius in salutatiōe positus. vt dicit hic glo. h̄ qz nō ē p̄suetū q̄ nūcius ep̄le ponat in ei salutatiōe cū vadit psonaliter ad salutatores. iō v̄ alijs q̄ iste timotheo q̄ dicit hic missus cū subdit. **E**t mi. timotheū. ē alius a p̄dicto: qz plures erāt eiusdē nois. **F**r̄em nrm̄. religione xp̄iana. **M**inistrū dei zc. i. in p̄dicatōe euāgelij. **A**d p̄fir. vos. in oī bono. **E**t exhor. p̄ fi. vram̄. stabilitēda. **D**ne. mo. ab ea i tri. istis. q̄ nobis z vobis supuenerūt ab fidei aduersarijs. **I**pi. n. scit̄. q̄ in h̄ po. sum̄. i. dispositi a xp̄o dicēte Jo. xvij. ca. **V**enit hora vt oīs qui interficit vos arbitret̄ obsequiū se p̄stare deo. z subdit quare debeāt hoc scire dicēs. **N**ā zc. z p̄z. **S**icut z fac. est. in vobis. **E**t scitis. etiā de vobis. **P**ropterea z ego zc. aliquaz

Capitulum. iij.

Decetero. **D**ic incipit tertia ps̄ principalis in qua reddit thessalonicenses dociles. eos de moribus informando. et de defectibus corrigendo. **L**icet

Capitulum. iij.

Decetero. **D**ic incipit tertia ps̄ principalis in qua reddit thessalonicenses dociles. eos de moribus informando. et de defectibus corrigendo. **L**icet

Ad Thessalonicenses I

em costas eorum est sancta. tñ ibi erant aliqui de fratribus corrigendi et spāliter d' quatuor. et fm hoc pñs ca. in qua mox pres diuidit. que patebūt psequēdo. Circa primum sciendū q' gentiles reputabant fornicatōem simplicē eē licitā. et iō ppter p'uetudinē pristinā aliqui de gentilitate pueri erant adhuc fornicarij ppter qd' ap'ls corrigi hoc vi

ciū ad virtutē oppo sitā inducēdo. d.

Decetero q' fra. roga. vos et obsecra mus. i. p' rē sacra ad turamus. qd' debet plus vos mouere q' simplex de'catō n'fa. **Et** que admodus rē. verbo et exēplo. **Quo** opteat vos ambula re in via mox.

Et placere deo. caste et mūde viuen do. **Sic** et am buletis rē. in his sp' p'ficiēdo. **Sci** t' em. i. scire debet' **Que** p'c. dederi. rē. i. de mādato ipi us cui simpliciter ē obediendū.

Hec est. n. volū tas dei. eius mādato exp'ssa. **Sā** crificatio v'ra. i. emū datio a carnalibus peccatis. **Et** ab stineatis rē. i. q' a deo p'hibita. ad eā. n. sequit' incertitudo plis exvago cō cubitu q' ē directe p' bonū hūane nature. p' n. d'z filijs nu trimentū et documētū aliter nō bñ p'rt stare. nullus autē sollicitus ē de talibus circa plē sibi incertā. **Et** sciat vni. vas suū. i. corpus p'p'riū qd' vas d'f' eo q' ipō forma to p' naturā. aia a deo infundit' p' creatōz. **Pos** siddē pmanēter. **In** sanctificatōe et honore. corpus. n. in fornicatōz deditū dehonozat. q' bestiale efficit. p's. xl viij. **Quo** cū in honore eēt nō intellexit rē. **Quo** in pas. de siderij. i. nō sequēdo passionē p'cupie uenerēoz q' ē nimis uehemens. **Sicut** et gētes rē. supple sequit' eā cre dentes fornicatōem simplicē eē licitā. **Et** ne q's. h'c incipit ps secūda in qua corrigi cupiditatis viciū indu cens ad oppositū. et pmo ponit hāc in d'icōem. secundo quandā excusatōem ibi: de charitate. circa primū dicit. **Et** ne quis sup'grediat. opp'mēdo primū vt ab eo ex tozqueat iniuste possessionē suā vel rē aliā. **Neq'** cir cūuentat. ipm decipiēdo vel illaqueando debitis p' vsu ras vel p' mercatōes malas et p'silia. **Quo** vindex ē rē. grauiter puniēdo. **Sicut** p'dixi. vobis. apud vos ex'ntes. **Et** testi. su. i. p' testimoniū scripturaz osten dimus. **Non**. n. vo. nos rē. i. vt' seruitim' imundicie peccati cuiuscūq'. **Sz** in sanctificatōez. i. vt viuam' sancte. **Itaq'** q' hec spernit. q' p'dixi. a **Quo** hoiem sperit. rē. **Sz** deū. cui' sunt mādata. **Qui** etiā dedit rē. in adiutorij ipletōis mādator' suoz. **De** charitate rē. h'c ponit excusatōem suā scribēdi. s. thessal. de opibus pietatis. d. **De** charitate rē. i. d' opib' pie tatis ad paupes fideles. **Quo** ne. ha. scribere rē. quia thessalon. diligēter exercebant talia. **Hec** istud obuiat ei qd' p'dictū est de correctōe pietatis. q' frequēter inuentū tur aliq' exercētes vsuras et mercatōes malas. q' tñ erga paupes faciūt opa pietatis. **Rogam'** aut. hec ē ter-

in dño iesu: vt quēadmo-
dū accepistis a nobis quō
opteat vos ābulare et pla-
re deo: sic et ambuletis: vt
abundetis magis. Scitis
.n. q' p'cepta dederim vob
p' dñm iesum. Hec ē. n. vo
lūtas dei sanctificatio v'ra
vt abstineatis vos a forni
catōe: vt sciat vnusq'sq' ve
strū vas suum possidere in
sanctificatōe et honore: nō
in passiōe desiderij sicut et
gentes q' ignorant deū: Et
ne quis sup'grediat neq'
circūuentat in negotio fra
tre suū: qm vindex est dñs
de his oibus: sicut p'dixi
mus vob et testificati sum'
Nō. n. vocauit nos de' in
imūdiciā: s' i sanctificatōz
Itaq' qui hec spernit: non
hoiem spernit: sed deum:

cia ps principalis h'c. in qua corrigi ociosos et vagabū dos. d. Rogamus aut frēs vt abūderis magis in opibus bonis. **Et** ope. det. i. diligētā adhibeatis. **Et** q' etiā si. et nō vagabūdi. q' tales solent cadere in aliā vicia. i. curiositatis et carnalitat'.

qui etiā dedit spm suū san-
ctū in nobis. Be charita-
te aut fraternitatis: nō ne-
cesse habuim' scribere vo-
bis. Ipi. n. vos a deo di-
dicistis vt diligatis inuicē
Etem illud facitis in oēs
frēs: in vniuersa macedo-
nia. Rogam' aut vos frēs
vt abūderis magis: et ope
ram detis: vt quieti sitis:
et vt v'rm negociū agatis:
et opemini manibus v'ris:
sicut p'cepim' vobis. et vt
honeste ābuletis ad eos q'
foris s'nt: et nulli' aliqd' desi-
deretis. Nolum' aut vos
igrare frēs de dormiētib'
vt n' p'rustemī sic et ceteri q'
spē nō hnt. Si. n. credim'
q' ibs mortu' ē et r'surrexit
ita et de' eos q' dormiēt p'
ibm adducet cū eo. hoc. n.

Et vt v'rm negociū aga-
tis. q' hoies circa h'
negligentes depau-
perant. et q' volunt
tenere modū vinen-
di cōsuetuz. et p' pñs
latrones et raptores
efficiūt. **Et** ope
mini rē. ad enitādū
ociositatē q' ē senti-
na oim viciōz. et ad
cōseruandū sanita-
tē quam facit labor
moderatus.

Et vt ho. am. rē.
i. ad infideles vt ex
bona v'ra puerfatōe
puertant ad fidem.
In moralib'. n. mā-
gis mouent exēpla
q' verba. **Et**
nullius rē. ita q' nō
solū caueatis a ma-
lo actu exteriori: s'
etiā interiori.

Nolumus. hec
est quarta ps princē
palis in qua corri-
git aliquos imode-
rate lugentes mor-
tuos. et diuiditur in
tres ptes. q' p' argu-
it hūc luctu. secūdo
ponit occasionalit'

futurē resurrectōis modū ibi: h' em. terciō pcludit intēti-
ibi: itaq'. Circa p'mū dicit. **Nolum'** aut rē. i. defuncti
q' dormiūt somno mortis a q' excitabūt tpe resurrectōis
Et nō p'rt. in cōsolabilit'. **Sic** et cete. rē. s. futurē
resurrectōis. et sic credūt aliq' amicos defunctos perisse
totalit' et ad sp. et p' h' hnt occasionē lugēdi eos q' incōso-
labilit'. nō sic aut xp'tiani q' hnt spem resurgēdi. p' qd' vi-
ciosum ē eis imoderate mortuos lugere. q' in h' affilant
infidelib' futurē resurrectōis spem nō hntib': lugere tū
defunctos moderate ē opus pietatis. q' autē resurrectio
mortuoz sit mox futura oñdit. d. **Si**. n. cre. rē. et ac-
cipit h'c si. p. q' nā ad articulos fidei p'tinet: credere. ibm
v're mortuū fuisse et resurrexisse. **Itaq'** de'. q' suscita-
uit iesum. **Et** q' dor. somno mort'. **Et** p' ibm
tanq' p' mediatozē dei et hoim. **Et** adducet cū eo. ad v'
tā immortalē resuscitādō. **Hoc** aut. q' locut' ē ap'ls d'
resurrectōe futura. iō h' p'nt declarat' modū resurrectōis.
Ad cui' intelligētā sciēdū q' aliq' dixerūt q' xpo venīte
ad iudiciū aliq' hoies replent' viui q' trāfferēt ad statū im-
mortalitatis sine morte intermedia. sic exponēt' q' h'c
d'f'. Deinde nos q' viuim' q' relinq'mur. s. viui vsq' ad ad-
uentū xpi s'nt rapiemur cū illis. i. cū mortuis resuscitatis
Obuiā xpo. descēdēt ad iudiciū. et dicit' q' ap'ls se p'nuē-
rat eis eo q' p'tinet ad idē corp' eccie. s' h' expō p' deficit i
h' q' dicit aliq's sine morte ad immortalitē trāsit e. q' oēs
descēdētēs ab adā p'ter xpm et m'rem ei' incur rerūt origi-
nale pctm cui' pena ē mors. et iō oēs soluet' debitū mort'
p' qd' aliq' dixerūt q' illi q' in aduētū xpi replent' viui i'ra-
pro illo obuiādo xpo subito moriēt. et statim resurgent. s'
adhuc h' vt incōueniēt dcm. q' p'flagratōis ignis purgās
elementa et incinerās corpa mixta. p'cedēt aduentū xpi ad
iudiciū et sic nulli hoies replent' viui q' obuiēt xpo veniē-
ti. nisi de resurgētibus p' ignē dicit'. **Preterea** q' ap'ls

Epistola pauli.

numeret se pdictis eo qd pntet ad idē corpus eccie cum eis: nō videt rōnabiliter dictū: nam eadē rōne diceret de oibus fidelibus pteritis pntib⁹ z futuris. ppter qd saluo meliori iudicio vident mibi verba apli aliter exponēda cū dicūt. **H**oc. n. vobis dicimus. de mō future resur

rectōis. **I**n vbo dñi. sicut reuelavit nob. **Q**uod nos qui vivim⁹ zc. in hoc mūdo a patribus defunctis. **N**ō pueniem⁹. i. resurrectōe futura. **E**os qd dormierūt citius resurgendo. illis qui iam aū diu mortui sunt. qz resurrectio fiet virtute divina que fiet in instanti. iō subdit. **Q**m ipse dñs iesus xpc. **I**n iu. dicendo. Surgite mortui ad iudiciū.

Et in voce archangeli. s. michaelis. qd ē princeps eccie sub quo intelligūt angeli alij qd ministeriū adhibebūt in resurrectōe colligēdo cineres. z magnū sonū faciūt tāqz iudicis pcones. **P**ōt etiā aliter exponi vt illō dcm: Surgite mortui ad iudiciū. sit archageli michaelis executive z xpi impatiue. cui⁹ vntute infinita fiet resurrectio. z sic cū dī. **I**n iussu. referē ad xpm. z qd subdit. **E**t in voce archageli. ad michaelē archagelū. **E**t in tu. dei ista tuba nō ē aliud nisi vox pdicta. que dī tuba pp silitū dinē tube materialis vete. testa. qua fiebat vocatio ad cōsiliū z pparatio ad bellū. z inuitatio ad festū. qz tunc oēs cōgregabunt in iudiciū. z armabit creatura in vltōez inuimicoz. z inuitabunt iusti ad festū angeloz. **D**escēdet de celo. nā iudicabit in forma hūana apparēs fm qd dī act. j. **H**ic iesus qd assumpt⁹ ē a vobis. s. in forma hūanitat. sic veniet. s. ad iudiciū. **E**t mor. qz. ista pōrtas z posterioritas nō pōt referri ad actū resurgendi ita qd aliq resurgēt prius alijs pōrtate tps. nā oēs resurgēt in eodē instanti. fm qd dī. j. corinth. xv. **D**ēs qdē resurgemus: z subdit. **I**n momēto in ictra oculi: nec pōt hic capi pōrtas dignitatis. qz ptes vete. testa. in resurrectōe non erūt digniores aplis qd erūt assessores iudicis. math. xix. **S**edebitis sup sedes. xij. zc. de qbus dicit hic apls. **D**einde nos. pp qd saluo meliori iudicio vī m q ista pōrtas z posterioritas sit referēda ad quietē in xpo p bonā mortē z sic iungendo lram dī. **E**t mor. qd in xpo sunt. i. qe scunt in fide ei⁹ mortui. **P**rimi respectu nfi qd adhuc vivimus. **R**esurgent cū posteris. **D**einde nos qd vivim⁹. supple quiescem⁹ in xpo. in eius fide moriendo. **S**ilra piemur cū illis. iam resuscitati cū ipis. **O**biuā xpo veniēti ad iudiciū. **I**n aera. vbi pfert sniam iudicij supvallem iofaphat. vt dcm fuit iohel. iij. **E**t sic sp cū do. erim⁹. qz electi a xpo iesu non sepabunt. s. sp erunt sibi cōiuncti nō solū in aia s. etiā in corpe. **I**taqz. hic ex pdictis pcludit intentū. s. qd fideles nō debet imoderate lugere mortuos. s. de ipis cōsolari ex quo sunt ad vitaz immortalē z felicē resuscitādi. z hoc ē qd dicit. **I**taqz solamini zc. d. resurrectōe fidelium pdictis. j. ad thessal. **I**n ca. iij. vbi dī in postil. **E**t sciat vnusquisqz vas suuz possidere.

Hoc qd dī. **E**t sciat vnusquisqz vas suuz zc. fm glo. p̄t exponi alit. s. qd nō solū ab illicito qd abstineat. **S**ed nec licito abutatur. s. sciat vnusquisqz possidere vas suū. i. vporē suā in sanctificatōe. s. vt nō turpiter abutēdo eā possideat. **I**n eo. ca. vbi dicit in postil. **R**ogamus aut vos frēs vt abundetis magis.

Additio.

In hoc qd dī. **E**t abundetis magis zc. intelligitur qd lz faceret opa dilectōis bōa possent tū facere meliora ad que rogatur operā dent. qz difficile ē dimittere p̄suetudinē. z qd sequit. vt dēt sitis z vt vīm negocium agatis. intelligit dimitissis alijs. q. n. circa aliena multū occupat necesse ē vt sit inquietus vt vt p̄pta negocia negliget.

In aera: z sic sp cum domino erimus. **I**taqz consolamini inuicē in verbis istis **Capitulū. v.**

De tps aut z momētis frēs nō indigetis vt scribamus vobis. **I**pi em diligenter scitis: qz dies dñi sicut fur in nocte ita veniet. **C**ū. n. dixerint pax z securitas: tūc repentin⁹ eis supueniet interitus sic

ut occupat necesse ē vt sit inquietus vt vt p̄pta negocia negliget.

Capitulū. v.
De tempibus. **P**ostqz ap̄ls reddit thessalonicenses benivolos z dociles. **H**ic p̄fir oñdit eos cautos. **C**irca qd sciendū qd cautela maxime requirit circa illa de quib⁹ certū est qd veniēt. cū tū hora veniēdi ē simpliciter ignota. sic aut est dī die iudicij. fm qd dicit

math. xxiij. **D**e die illa z hora nemo scit neqz angeli i celo. pp qd ap̄ls circa hanc reddit thessalonicēses cautos **E**t diuidit in duas ptes. qz p̄ eius incertitudinē ostendit scōo thessalonicēses cautos reddit vbi: **D**os aut. **C**irca p̄mū sciendū qd dies iudicij dupliciter accipit in scriptura. vno mō p̄ ipa die iudicij generalis in fine mūdi. alio mō p̄ die iudicij particularis qd ē dies mortis cuiuslibet hominis. nā in illo statu in iudicio finali p̄tabit in quo in morte inuenit. **I**ntentio vō apli vī hic magis esse de die mortis. qz ipse sciebat diē iudicij finalis multū distare. vt p̄t in epla sequēte. **I**pe aut hic horat thessa. vt sint cauti ne repente veniat sup eos iudiciū dñi z inueniant imparati. **D**erūm vtroqz mō lra exponet. z p̄ de die finalis iudicij cū dī. **A**d de tpsibus at zc. p̄tinentib⁹ ad diē finalis iudicij. **B**on in digetis zc. qz talia scire ad vos si p̄tinet fm qd dī act. j. **N**on est vestrū nosse tpa zc.

Ipi. n. diligenter. scripturas supple cōsiderando. **S**citis qz dies dñi. i. dies iudicij qui dicit dies dñi. qz tunc xpc apparebit vt dñs. qui in primo aduentu apparuit vt seruus. **S**icut fur in nocte. nō p̄ hoc intelligendū ē qd dominus venturus sit ad iudiciū tpe noctis. sed magis clara die sicut in celum ascendit. **E**t. j. **H**ic iesus qui assumptus est a vobis in celū zc. sed qz veniet subito hoibus hoc non p̄videntibus. **C**um. n. dixerint zc. glo. sup locum istuz dicit qd intelligit de socijs antixpi qui post mortē eius credētes se eē in pace z securitate facientes festa. z cōsulua exercentes per diuersa loca. **S**z istud nō videtur conuenienter dictū. quia glo. p̄mittit qd antixpc fulminabitur z maxima pars sui exercitus peribit cum eo. p̄pter quod non est verisimile qd remanentes esse debeant in tanta securitate z iocunditate. sed magis in timore. z sic videt glo. sibip̄i repugnare. **I**tem videt esse contra dictū cōmune doctoz z sanctorz qui dicit cōmuniter qd mortuo antixpo z falsitate eius manifeste detecta omēs gentes conuertent ad xpm. z sic nō remanebunt aliqui in secta antixpi. nec pōt dici sustinendo. glo. p̄missam: qd illi qui fuerant de secta antixpi predicta festa z cōiuiua faciant eo qd sint cōuersi ad fidez. qz de ipis dicentibus. **P**ax z securitas subdit apostolus.

Tunc repentinus zc. qd nō pōt exponi de bene gaudentibus. p̄pter qd melius videt reduci ad tps domina tōis antixpi qn obrenta ciuitate z templo ostendet se tā qd sit deus. vt dicitur in epla sequēti. z tunc satellites ei⁹ gaudebunt de potestate dñi sui. sed repentinus supueniet eis interitus. quia cito fulminabit antixpc cuz maxima parte sui exercitus. **R**ecobuiat huic expositōisqz dominatio antixpi z eius fulminatio p̄cedent diem iudicij. de

Ad Thessalonicenses I

qua loquitur ap[osto]lus ante imediate. q[ui] frequenter p[ro]p[ri]a facta p[ro]p[ri]a
sterius narrat. **S**ecundo exponenda est l[ite]ra de die mor-
tis sic. De t[em]p[or]ibus aut[em] et momentis. in quibus debeat mors
venire. **N**on indigetis ut scribam[us] vobis. q[ui]a. non scriberet
vobis nisi illud quod iam scitis. s[ed] quod est totaliter incertum. id
subdit. **S**piritus n[ost]er scitis
p[er] experientia[m] quotidie
videtes. Quia dies
d[omi]ni. i. mortis que di-
cit dies d[omi]ni. q[ui] tunc
venit ad p[ar]ticulare iu-
diciu[m] ipsius morietur
ro[ti]o supradicta. **S**i-
cut fur in nocte. i. re-
pente et ex improvi-
so. id subdit. **C**um n[ost]er
dixerunt. hoies mu-
dani. Pax et securi-
tas credetes diu vi-
vere in delicijs t[em]p[or]ali-
bus et t[em]p[or]ali pace.
Repentinus sup[er]ve-
niet interit[us]. s[ed] mor-
tis corporalis. Sicut
dolor in vtero habet[ur].
q[ui] t[em]p[or]e ad pena[m] in-
ferni. Et non effugiet
q[ui] in inferno nulla
re. De hoc ponit ex-
emplu[m] saluator[is] lu-
ce. xij. de illo q[ui] dice-
bat aie sue. aia mea
habes multa bona
reposita in multos
annos quiesce: co-
mede bibe et epula-
re. et dixit ad illu[m] do-
minu[m]. Stulte hac nocte repetent aiam tuam a te. que ante
co[n]gregasti cuius erit. **H**os aut[em]. **D**ic p[ro]p[ri]a ap[osto]lus red-
dit Thessa. cautos q[ui] die iudicij generalis. q[ui] sicut dicitur
e[st]. **Q**ualis q[ui]s in morte inuenit. i. iustus aut iniustus. tal[is]
in iudicio p[re]sentabit[ur]. **C**autela v[er]o ad hoc e[st]. ut hoies semp[er]
sint parati p[ro] bona vita ad recipiendu[m] morte[m]. hoc aut[em] fit
p[ro] hoc q[ui] h[ab]et bene ad seip[s]m se h[ab]et et ad p[ri]mu[m] et ad deu[m]. p[ro]
q[ui] ad hoc tria inducit ap[osto]lus. et s[un]t hoc diuidit in tres par-
tes q[ue] p[re]sequendo parebunt. igit[ur] ad p[ri]mu[m] inducit dices.
Hos aut[em] fr[ater] n[on] estis i[n] tene. s[ed] erroris. sic s[un]t infideles
Et vos dies illa. s[ed] mortis. **T**acq[ue] fur co[n]sp[er]dat.
i. imparatos. **D**es. n[on] vos si. lu. estis. i. q[ui] est lux vera
illuminas o[mn]em hoie[m] **V**ob. j. **C**ui[us] estis filij p[ro] baptis[m]u[m]
m[ort]u[m] filij diei. i. noui testam[en]ti q[ui] d[omi]n[us] dies Roma. xij.
No[n] p[re]cessit dies aut[em] appropinquabit. **N**on sumus
noctis. s[ed] inofatce obscuritatis. **Q**ueq[ue] tene. i. diuerso
ru[m] error[um] gentiliu[m]. **I**git[ur] n[on] dormiamus. in peccatis
Sicut et ceteri. qui sunt increduli. **S**ed vi. p[ro] att[en]-
tione[m] mentis ad ea q[ue] salutis. **E**t sobrii sumus. ex p[re]-
corpi[us] vtentes t[em]p[or]alibus ad nature sustentationem. et ad bo-
na[m] sensu[m] dispositio[n]em. **Q**ui. n[on] dormiunt in volupta-
tibus et peccatis. **N**octe dormiunt. s[ed] ignorantie. na[m]q[ue]
ignorat ois malus. s[ed] q[ui] dicit p[ro]p[ri]a. iij. et h[ic]. **E**t qui
ebrii sunt. imoderate vtentes bonis corporali[us]. v[er]o d[omi]n[us] ebu-
us a bria q[ui] est mensura q[ui] extra mensura[m] positus.
Nos
aut[em]. et p[ro]p[ri]a ex dictis s[un]t. **I**nduri lorica fidei. sicut em-
lorica efficit ex plurib[us] iuncturis inuicem se co[n]plectentib[us].
sic fides integritat[em] ex plurib[us] articulis ad inuicem co[n]nexis.
Et charitatis. q[ui] e[st] forma fidei. sicut aut[em] lorica p[ro]tegit
corpus. sic fides charitate formata p[ro]tegit aiam a demo-
nu[m] insultibus. **E**t galea[m] spem salutis. sicut. n[on] galea
munit caput q[ui] est sup[er]ior p[ar]s ipsius corporis. sic spes supe-
rior[is] p[ar]tis aie ip[s]i ad celestia eleuando. **Q**ui n[on] po-

nos de[us] in ira. i. in damnatione eterna. **S**ed in acq[ui]sita. s[ed]
i. ut acq[ui]ram[us] vita[m] beatam ex opibus meritorijs. **D**er
d[omi]n[us] n[ost]r[us]. i. sine cui[us] adiutorio nullu[m] opus p[otes]t esse merito-
riu[m]. **E**t siue vigilemus viuendo corporaliter. **S**i
ue dormiam[us]. mortis corporalis somno. **S**imul cu[m]
illo viuamus. vita
gratie q[ui] e[st] in aia im-
mortalis. **H**oc
p[ro]pter q[ui]d co[n]so. inuicem
in laboribus vite p[er]-
sentis. **E**t edi-
alterut[rum]. verbis bo-
nis et exemplis.
Sicut facitis. s[ed]
t[em]p[or]e p[ro]ficiendo in istis.
Rogam[us] aut[em]. h[ic] e[st]
scda ps in qua idu[n]t
thessal. ad hoc q[ui] b[on]i
se habeant ad p[ri]-
mu[m]. et p[ro] ad p[er]fectos
eos exhortado. d. ro-
gam[us] aut[em] vos fr[ater]
ut noueritis. o[mn]idit
do p[ro] effectum vos nos
se p[ro]latos debite eos
honorado. taz rone
vite q[ui] rone doctri-
ne. id subdit.
Et mo. vos. id
sunt p[ro] ceteri dilig[en]-
di. q[ui] sp[irit]ualia cor-
poralibus p[re]ferunt.
Propter op[er]a il-
lor[um]. ad v[er]am salute[m]
ordinatu[m]. **P**a-
ce ha. cu[m] eis. obedi[en]-
do eis humiliter et de-

uice et edificate alterutrum:
sicut et facitis. **R**ogam[us] aut[em]
vos fr[ater] ut noueritis eos
qui laborant inter vos. et
p[ro]sunt vobis in d[omi]no et mo-
nent vos ut habeatis illos
abundantius in charitate
p[ro]pter opus illo[rum] et pacem
p[ro] habete cum eis. **R**ogam[us]
aut[em] vos fr[ater]: corripite in-
quietos: solamini pusilami-
mes: suscipite infirmos:
patientes estote ad omnes
Glidete ne quis malum p[ro] ma-
lo alicui reddat s[ed] sp[irit]us q[ui] bo-
num e[st] sectamini i inuicem: et i
o[ra]tes. **S**emp[er] gaudete: sine
intermissione orate in o[mn]ibus
gras agite. **H**ec e[st]. n[on] volu-
tas dei in x[rist]o iesu: in o[mn]i-
bus vobis. **S**piritu[m] nolite extin-
guere p[ro]phetas nolite sper-
nere. **S**ia aut[em] p[ro]bate quod

note. scdo hortat eos ut b[on]i se habeant ad imperfectos dices
Rogamus aut[em] vos fr[ater] corripite. charitative.
Inquietos. i. gyroganos et p[ro]tiosos. **C**onsolamini
pusil. i. in tribulationibus deficientes. **S**uscipite infir-
mos. mente et corpe infirmitates eor[um] quantum s[un]t de[us] p[otes]t
fieri supportando. q[ui] n[on] ex tali supportat[i]o[n]e insolescunt.
eos n[on] expedit supportare. q[ui] hoc e[st] malum nutrire.
Patientes estote ad o[mn]es. n[on] solu[m] fideles s[ed] etia[m] infide-
les. **E**t intelligit ista patientia q[ui] ad actu[m] animi interior[is]
q[ui] ad exterior[is]. defendendi se vel sua. aut repet[en]-
di rem vel iniuria[m] a iudice n[on] sp[irit]us expedit. v[er]o p[otes]t si ex hoc
audacia malefaciendi tribuat. nisi ex tali supportat[i]o[n]e ma-
ius malum v[er]o p[otes]t graue scandalu[m] oriret. **V**idete ne quis
malum p[ro] malo alicui reddat. hoc. n[on] e[st] vindicare seip[s]m. q[ui]
sp[irit]us e[st] malum. cu[m] null[us] sit iudex i sua ca[usa]. si t[em]p[or]e alijs n[on] habeat
superiore[m] iudicem. sibi iniuria[m] facta[m] v[er]o p[otes]t punire. n[on] t[em]p[or]e
liuore vindicte s[ed] zelo iusticie. **S**ed sp[irit]us r[ati]o. i. fideles ad
fideles. **E**t in o[mn]es. i. etia[m] erga infideles. **S**emp[er]
gau. in d[omi]no. et si n[on] actu que op[er]a aliq[ui] interrupti salt[em] in
somnia. t[em]p[or]e habitu et eod[em] mo[do] intelligit q[ui] subdit. **S**i
ne int[er]o[ra]. vel hoc referendu[m] e[st] ad horas ad hoc aptas vel
p[ro]stitutas q[ui] nulla e[st] p[ro]mittenda. **I**n o[mn]i-
bus p[ro]sp[er]is
et aduersis. **G**ras agi. deo q[ui] aduersa ordinat ad salu-
te[m] v[er]am sic et p[ro]sp[er]a. et h[ic] p[ro] meritum v[er]e p[er]itiois. sicut p[ro]p[ri]a
scd iob et subdit cam. **H**ec e[st] r[ati]o. cui e[st] in opib[us] obre-
perand[um]. **S**piritu[m]. **H**ec e[st] r[ati]o ps in q[ui] hortat eos bene
se h[ab]ere erga deu[m]. d. sp[irit]us. i. deuotiois erga deu[m]. **N**olite
exti. p[ro] imoderata[m] cura[m] re[sp]o[n]saliu[m]. **P**rophetas. i. ex
pones scripturaz sacraz. **N**olite sperne. q[ui] frequenter
reuelat intellect[us] simplici q[ui] occultat p[ro]uident. **M**ath. xj.
Abscondisti h[ic] a sapientib[us] et p[ro]uidentib[us] et reuelasti ea puillis
ueru[m] q[ui] expositores aliq[ui] deficient. id subdit. **D**ia
at p[ro] i. dicta eor[um] discutite. **Q**ui bo. r[ati]o. s[ed] n[on] q[ui] locu-
t[i]o[n]ib[us] et p[ro]dicat[i]o[n]ib[us] mala dicta melius retinet q[ui] vilia.

qua loquitur ap[osto]lus ante imediate. q[ui] frequenter p[ro]p[ri]a facta p[ro]p[ri]a
sterius narrat. **S**ecundo exponenda est l[ite]ra de die mor-
tis sic. De t[em]p[or]ibus aut[em] et momentis. in quibus debeat mors
venire. **N**on indigetis ut scribam[us] vobis. q[ui]a. non scriberet
vobis nisi illud quod iam scitis. s[ed] quod est totaliter incertum. id
subdit. **S**piritus n[ost]er scitis
p[er] experientia[m] quotidie
videtes. Quia dies
d[omi]ni. i. mortis que di-
cit dies d[omi]ni. q[ui] tunc
venit ad p[ar]ticulare iu-
diciu[m] ipsius morietur
ro[ti]o supradicta. **S**i-
cut fur in nocte. i. re-
pente et ex improvi-
so. id subdit. **C**um n[ost]er
dixerunt. hoies mu-
dani. Pax et securi-
tas credetes diu vi-
vere in delicijs t[em]p[or]ali-
bus et t[em]p[or]ali pace.
Repentinus sup[er]ve-
niet interit[us]. s[ed] mor-
tis corporalis. Sicut
dolor in vtero habet[ur].
q[ui] t[em]p[or]e ad pena[m] in-
ferni. Et non effugiet
q[ui] in inferno nulla
re. De hoc ponit ex-
emplu[m] saluator[is] lu-
ce. xij. de illo q[ui] dice-
bat aie sue. aia mea
habes multa bona
reposita in multos
annos quiesce: co-
mede bibe et epula-
re. et dixit ad illu[m] do-
minu[m]. Stulte hac nocte repetent aiam tuam a te. que ante
co[n]gregasti cuius erit. **H**os aut[em]. **D**ic p[ro]p[ri]a ap[osto]lus red-
dit Thessa. cautos q[ui] die iudicij generalis. q[ui] sicut dicitur
e[st]. **Q**ualis q[ui]s in morte inuenit. i. iustus aut iniustus. tal[is]
in iudicio p[re]sentabit[ur]. **C**autela v[er]o ad hoc e[st]. ut hoies semp[er]
sint parati p[ro] bona vita ad recipiendu[m] morte[m]. hoc aut[em] fit
p[ro] hoc q[ui] h[ab]et bene ad seip[s]m se h[ab]et et ad p[ri]mu[m] et ad deu[m]. p[ro]
q[ui] ad hoc tria inducit ap[osto]lus. et s[un]t hoc diuidit in tres par-
tes q[ue] p[re]sequendo parebunt. igit[ur] ad p[ri]mu[m] inducit dices.
Hos aut[em] fr[ater] n[on] estis i[n] tene. s[ed] erroris. sic s[un]t infideles
Et vos dies illa. s[ed] mortis. **T**acq[ue] fur co[n]sp[er]dat.
i. imparatos. **D**es. n[on] vos si. lu. estis. i. q[ui] est lux vera
illuminas o[mn]em hoie[m] **V**ob. j. **C**ui[us] estis filij p[ro] baptis[m]u[m]
m[ort]u[m] filij diei. i. noui testam[en]ti q[ui] d[omi]n[us] dies Roma. xij.
No[n] p[re]cessit dies aut[em] appropinquabit. **N**on sumus
noctis. s[ed] inofatce obscuritatis. **Q**ueq[ue] tene. i. diuerso
ru[m] error[um] gentiliu[m]. **I**git[ur] n[on] dormiamus. in peccatis
Sicut et ceteri. qui sunt increduli. **S**ed vi. p[ro] att[en]-
tione[m] mentis ad ea q[ue] salutis. **E**t sobrii sumus. ex p[re]-
corpi[us] vtentes t[em]p[or]alibus ad nature sustentationem. et ad bo-
na[m] sensu[m] dispositio[n]em. **Q**ui. n[on] dormiunt in volupta-
tibus et peccatis. **N**octe dormiunt. s[ed] ignorantie. na[m]q[ue]
ignorat ois malus. s[ed] q[ui] dicit p[ro]p[ri]a. iij. et h[ic]. **E**t qui
ebrii sunt. imoderate vtentes bonis corporali[us]. v[er]o d[omi]n[us] ebu-
us a bria q[ui] est mensura q[ui] extra mensura[m] positus.
Nos
aut[em]. et p[ro]p[ri]a ex dictis s[un]t. **I**nduri lorica fidei. sicut em-
lorica efficit ex plurib[us] iuncturis inuicem se co[n]plectentib[us].
sic fides integritat[em] ex plurib[us] articulis ad inuicem co[n]nexis.
Et charitatis. q[ui] e[st] forma fidei. sicut aut[em] lorica p[ro]tegit
corpus. sic fides charitate formata p[ro]tegit aiam a demo-
nu[m] insultibus. **E**t galea[m] spem salutis. sicut. n[on] galea
munit caput q[ui] est sup[er]ior p[ar]s ipsius corporis. sic spes supe-
rior[is] p[ar]tis aie ip[s]i ad celestia eleuando. **Q**ui n[on] po-

Epistola pauli.

Ab oī spē mala abstinete vos. nō solū. n. abstinēdū est a malo: s; etiā ab eo qd hz apparentiā mali pp scandaluz vitādū saltē quousq; declaret q illud ē licitū. m. **I**pe aut deus pacis. i. actor: z dator: pacis. n. **S**acrificet vos p oīa. ad corpus z aīam pntentia. o. **I**nteger spūs vīz aīaz. z dī spūs

qstū ad supiorē aīe ptem. z aīa qstū ad inferiorē. p. **I**n aduentu dñi. ad iudiciū. q. **S**eruet z q istud sit sperandū subdit. r. **F**idelis ē q vo. vos. ad fidē. f. deus.

Qui etiā faciet: qz nulli deficit qstū est ex se. t. **F**rēs **H**ec ē vltima pars que ē cōclusio eple in qua ponit sui rēcomendatio. z aliorū saluatio. iō dicit

Frātes orate in osculo sancto. nō libidinoso nec pōdōrie sicut plenius fuit expositū Ro. vlt. vt ibidē z sub eisdē verbis ponit.

Adiuro vos per dñm. i. in iungo vobis p ipm. **O**le. epi. hec oib; san. fra. i. baptisate scificatis. **G**ra dō minī nri ihu xpi vo supple sit in pnti et glia in futuro amē. **I**n ca. v. vbi dicit in postil. Sed istud nō videt cōueniēte dicitū: qz glo. pmitit q antixps fulminabit.

I bonū ē tenete: ab oī specie mala abstinete vos. **I**pe aut deus pacis sanctificet vos p oīa vt integer spūs vīz aīa z corpus sine qre. **I**n aduentu dñi nri Jesu xpi seruet. **F**idelis est: qui vocauit vos: q etiā faciet **F**rātes orate p nob. **S**alutate fratres oēs in osculo sancto. **A**diuro vos per dñm vt legat epistola hec omnibus sanctis fratrib; **G**ratia dñi nostri iesu xpi vobiscum. **A**men.

ExPLICIT epla Pauli ad Thessalonicenses pma. **I**ncipit argumētū in epistolam secundā.

A Thessalonicenses secundā scribit eplam apostolus. z notum facit eis de temporibus nouissimis et de aduersarij deiectione. **S**cribit hanc epistolaz ab athenis p tytum diaconē et onesimū acholytum.

Additio.

Sententia glo. tenenda ē tanq; planioz fm cōtinuatōem ad imediate p̄dicta nō obstantib; obiectōib; postillatoris. **I**ntelligit. n. glo. hec verba apli. cum dixerint. **P**ax z securitas tūc repētūz. de tpe illo incepto qd erit inter mortē antixpi z diēz iudicij de quo. s. die iudicij imediate añ dixerat. **D**ies dñi sicut fur qd tps cōtinebat. xlv. dies vt pōt hri Dañ. vl. **I**n istis. n. diebus ministri antixpi vidētes se euasisse ab illo plio maximo in quo antixps z maxima ps exercitus ei; perierat. estimabant se totaliter eē extra periculū. lz p̄nceps eoz sic interfectus. sicut p̄tingit multis q postq; eripiūt ab aliq; maximo piculo credūt se ab alijs piculis eē securos. nec hoc est cōem doctoz op̄inōnē dicitū q mortuo antixpo z falsitate eius detecta. oēs gētes cōuertent ad xpm qz hoc intelligit p̄ lapsum. xlv. diēz p̄dictoz. **R**eplica.

In pma epla ad thessal. c. v. vbi postil. declinat glo. magistri sup illo verbo qñ dixerit. pax z securitas tūc repentinus venit interitus. **Q**az glo. exponit hoc d̄ socijs antixpi. q p̄ mortē ei; credētes se eē securos in pace faciēt festa z cōiūia exercētes diuersos iocos. **Q**d postil. dicit incōueniēter dicitū. qz eadez glo. p̄mittit q antixpc fulminabit z maxima ps exercit; ei; peribit cū eo. **E**t iō nō ē verisimile q remanētes debeant exercere ludos in securitate: s; eē sub maximo timore sicut filij isrl; chore cū sua societate pereūte. put hri Qu. xvj. **I**tē videt illa glo. eē cōtra mentē eccie z sanctorū doctoz. q dicit q

mortuo antixpo z falsitate eius detecta. oēs gētes cōuertent ad xpm. z sic nō remanebūt aliqui de secta antixpi. **S**z burg. p glo. dicta certare videt assignās tps. xlv. diēz rū ex Dañ. vl. qñ dicit antixpiani letabunt. **S**z hoc nō videt verisimile. qz letant victores **E**sa. ix. **N**ō aut sic horribiliter victi. immo nec illū horrore sciētes letari poterūt. sed potū timere sic supra dicitū ē in exemplo chore: maxime qz vident oēs gentes cōuersas cultum dei z xpi p eos impeditū resumere z sic nō videbūt cōsolantē nec cōpatiētē. s; oēs aduersarij eoz malicie p casuz antixpi deiectione. iō habēt potius materiaz tristicie q; gaudij. **H**ec illi. xlv. diēz p burg. cōfici ex Dañ. vl. put ipē allegat. haberi clare videt. quib; tñ datis verisimilius est q alij q metu antixpi latuerāt intelligētes horrendā p̄ditōem ipi; z sui exercitus. restument gaudia sublato timore q; illi qui de exercitu sic miserabiliter deiectione remanserunt. **I**lli eñ habebūt materiam gaudij. isti aut non nisi luctus. de quibus diuinare nemo pōt nisi p̄pheta vel filius p̄phete.

ExPLICIT argumētū. **I**ncipit epla pauli ad Thessalonicenses scda. **C**a. j. **A**ulus z siluan; et thymotheus eccie thessalonicēsiū in deo patre nro z dño iesu christo: gratia vobis z pax a deo patre nostro et domino Jesu xpo. **G**ratias agere debemus: semp deo: pro vobis fratres ita vt dignum est: quoniā suspercrevit fides vestra. **E**t abundat charitas vniuscuiusq; vestrum in inuicē ita vt z nosipsi in vobis gloriemur in ecclesijs dei pro patientia vestra z fide z in omnibus p̄secutiōibus vestris z tribulatiōib; quas sustinetis in exemplū iusti iudicij dei: vt digne habeamini i regno dei pro quo z patimini: si tamen iustuz p̄ est apud deum retribueret q retributiōem his: qui vos

Postilla sup secundā eplam pauli ad Thessal. incipit. **C**aplm. j. **A**ulus z siluan;. **H**ic incipit scda epla ad thessal. z diuidit in tres ptes. s. in salutatiōem z p̄secutiōib; **G**ras agere. z cōclusionē: s. **S**alutatio mea in fine eple. s. nia p̄me p̄tis p̄z ex dicitis in p̄ncipio p̄cedētis eple. **G**ras agere. h. incipit eple p̄secutiō. q diuidit in tres ptes. **N**ā p̄ apls reddit thessa. beniuolos scūdo cautos. ca. se. tercio dociles sine doctos ibi: **N**os aut. **P**rimū facit duplicis. s. grās agēdo de bona eoz cōuersatiōe z orando p̄ meliori s̄summatiōe: s. **I**n q etiāz oram;. **C**irca primū dicit. **G**ras age. de. deo. a q est oē bonū. **S**emp. s. actu vel habitu: vel sp. i. oib; horis ad hoc ordinatis. **P**rovo. frēs. qz bonū discipuloz redūdat in m̄ḡm. **I**ta vt di. ē. q. d. digni estis vt hoc agam;. **Q**m̄ sup̄ce. s. v̄ra. intēsiue firmi; his q sunt fidei adherēdo z etiā extēsiue ea q sunt fidei magz explicite cognoscēdo. z ea verbo z exēplo ad alios deriuando. **E**t abundat charitas. i. affectu interiori ope exteriori. **I**ta vt z nosipsi in vos gloriemur. i. in vobis **I**n ecclesijs dei. p̄ponendo alijs ecclesijs vitā v̄ram p exēplo. iō subdit. **P**ro patiētia v̄ra. solida. **E**t fide. firma. **S**ustinetis in exē. i. u. dei. i. p̄ sensibiliter apparebit iudiciū dei eē iustū: patiētia v̄ram p̄m̄tando. iō subdit. **O** di. habea. zc. z p̄secutores v̄ros puniēdo. iō subdit. **S**i tñ i. ē. z accipit h̄c i. p̄ qz. qz iustū ē. **D**eū retrī. retributōez. i. gehēne p̄nam. **H**is qui vos tribulant. p̄sequendo.

ribiliter victi. immo nec illū horrore sciētes letari poterūt. sed potū timere sic supra dicitū ē in exemplo chore: maxime qz vident oēs gentes cōuersas cultum dei z xpi p eos impeditū resumere z sic nō videbūt cōsolantē nec cōpatiētē. s; oēs aduersarij eoz malicie p casuz antixpi deiectione. iō habēt potius materiaz tristicie q; gaudij. **H**ec illi. xlv. diēz p burg. cōfici ex Dañ. vl. put ipē allegat. haberi clare videt. quib; tñ datis verisimilius est q alij q metu antixpi latuerāt intelligētes horrendā p̄ditōem ipi; z sui exercitus. restument gaudia sublato timore q; illi qui de exercitu sic miserabiliter deiectione remanserunt. **I**lli eñ habebūt materiam gaudij. isti aut non nisi luctus. de quibus diuinare nemo pōt nisi p̄pheta vel filius p̄phete.

Postilla sup secundā eplam pauli ad Thessal. incipit. **C**aplm. j. **A**ulus z siluan;. **H**ic incipit scda epla ad thessal. z diuidit in tres ptes. s. in salutatiōem z p̄secutiōib; **G**ras agere. z cōclusionē: s. **S**alutatio mea in fine eple. s. nia p̄me p̄tis p̄z ex dicitis in p̄ncipio p̄cedētis eple. **G**ras agere. h. incipit eple p̄secutiō. q diuidit in tres ptes. **N**ā p̄ apls reddit thessa. beniuolos scūdo cautos. ca. se. tercio dociles sine doctos ibi: **N**os aut. **P**rimū facit duplicis. s. grās agēdo de bona eoz cōuersatiōe z orando p̄ meliori s̄summatiōe: s. **I**n q etiāz oram;. **C**irca primū dicit. **G**ras age. de. deo. a q est oē bonū. **S**emp. s. actu vel habitu: vel sp. i. oib; horis ad hoc ordinatis. **P**rovo. frēs. qz bonū discipuloz redūdat in m̄ḡm. **I**ta vt di. ē. q. d. digni estis vt hoc agam;. **Q**m̄ sup̄ce. s. v̄ra. intēsiue firmi; his q sunt fidei adherēdo z etiā extēsiue ea q sunt fidei magz explicite cognoscēdo. z ea verbo z exēplo ad alios deriuando. **E**t abundat charitas. i. affectu interiori ope exteriori. **I**ta vt z nosipsi in vos gloriemur. i. in vobis **I**n ecclesijs dei. p̄ponendo alijs ecclesijs vitā v̄ram p exēplo. iō subdit. **P**ro patiētia v̄ra. solida. **E**t fide. firma. **S**ustinetis in exē. i. u. dei. i. p̄ sensibiliter apparebit iudiciū dei eē iustū: patiētia v̄ram p̄m̄tando. iō subdit. **O** di. habea. zc. z p̄secutores v̄ros puniēdo. iō subdit. **S**i tñ i. ē. z accipit h̄c i. p̄ qz. qz iustū ē. **D**eū retrī. retributōez. i. gehēne p̄nam. **H**is qui vos tribulant. p̄sequendo.

Ad Thessalonicenses II

Ret vobis q̄ tribulamini. patienter sustinēdo. s̄. **R**eq̄ em nobiscū. q̄ s̄it̄ tribulamur. z̄ iō subdit. retributiōis tēpus cū d̄r. **I**n reuelatiōe dñi iesu de celo. i. qñ mani feste appēbit veniēs ad iudiciū. sic d̄r. **M**ath. xxiiij. Sic fulgur exiit ab oriēte z̄ appēt vsq̄ ad occidentē. ita erit ad vētus filij hominis

Cū angelis v̄tis ei⁹. q̄ erāt execu- tores diuini iudicij

In flama ignis dātis vindictā. i. fa- ciētis. **V**is q̄ nouerūt deū. i. fidez ei⁹ nō receperūt sic sunt pagani z̄ iudei obstinati. **E**t q̄ nō obediūt euāglio dñi n̄ri

Qui penas dabūt in interituz eternas a facie dñi z̄ a gloria v̄tutis eius

Cū venerit gl̄ificari i s̄ctis suis z̄ admirabil̄ fieri in oī bus q̄ crediderūt qz credi- tū ē testimoniū n̄m s̄r vos

In die illo. **I**n quo etiam oramus sp̄ p vobis: vt di- gnet̄ vos: vocatiōe sua de- us n̄r z̄ impleat oēs volūta- tē bonitatis sue z̄ opus fi-

Cū ve. glo- ri. in san. i. i. dare eis gl̄am suā mirabilē. nam excedit intellect⁹ creati capa- citatē. **C**or. ij. **O**culus nō vidit nec auris audiuit zc.

Quia cre. ē testimoniū n̄m sup vos. i. qz credidist̄ il- lud qd̄ testificati sum⁹ vob̄ pdicādo. **I**n die illo. i. d̄ die illo gl̄ificatiōis s̄ctoz. ita q̄ ly in tenet hic m̄l̄it̄. sic cū d̄r. imago herculis est in lapide

In q̄. h̄c p̄r red- dit thessal. beniuolos orādo p̄ eoz felici p̄sumatione di- cēs. **I**n q̄. i. p̄ q̄ scz die gl̄ificatiōis obrinēdo. **O**ra- mus sp̄ p vob. **E**xponat̄ ly sp̄ vt supra. **E**t dignet̄ vos. i. faciat vos dignos. **V**ocatiōe sua ad gl̄iaz sicut vocauit ad fidē. iō subdit

Et imple. oēm zc. tūc em̄ implebit omne desiderij electoz. **E**t opus fidez: qd̄ ē p̄stās p̄fessio **R**o. x. **C**orde credit ad iusticiā: ore aut̄ p̄fessio fit ad salutē. **I**n v̄tute. i. in p̄stantia martirij p̄fide impleat p vob̄ in p̄nti. vt sic nō solū habeatis au- teolā s̄ctoz oīm cōem. s̄ etiā aureolā q̄ ē p̄p̄ia martyri.

Et clarifi. nomē dñi zc. in palma martyrii v̄t. **E**m̄ mō dicit̄ **J**ob. vlt. de petri martyrio. **C**ū aut̄ senueris ex- tendes manus tuas zc. z̄ subdit euāgelista exponēdo. **V** aut̄ dixit significās q̄ morte esset clarificaturus deum.

Et vos in illo. ipm̄ in p̄tia clare vidēdo. **C**ap. ij. **R**ogamus aut̄ vos. **H**ic p̄r apl̄s reddit thessalon.

Rogamus aut̄ vos. **H**ic p̄r apl̄s reddit thessalon. **C**ircā qd̄ sciēdū q̄ aliq̄ thessal. credebāt di- em̄ iudicij esse p̄pinquā. tum̄ p̄pter tribulationes quas sustinebāt. qz xp̄us in euāgelio dixerat ecclesiā ma- xime tribulari appropinquāte die iudicij. vtz math. xxiiij.

Ppter qd̄ timebant adhuc maiores p̄secutiōes incurrere tum̄ qz apl̄us dixerat in eplā p̄cedēti ca. iij. **N**os q̄ viuim⁹ qui relinq̄mur zc. obuiā xp̄o scz ad iudiciū veniēti. vt dictū fuit. q̄ aliq̄ thessal. male intelligētes credebāt illā obuiatiōem tpe pauli futurā eo q̄ dixerat. **N**os q̄ vi- uimus simul rapiemur zc. p̄pter qd̄ assecurat eos de die iudicij longa distātia reddēs eos cautos. vt nō decipian- tur circa hoc ex cuiuscūq̄ doctrina. **E**t diuidit̄ in duas p̄- tes. qz p̄ remouet errorem. sc̄do docet veritatem ibi. quō- nisi. **C**ircā p̄mū dicit. **R**ogamus vos fr̄es p̄ aduen- tum dñi. ad iudiciū. **E**t nostre p̄gregatiōis in ipm̄. tūc em̄ electi p̄gregabūt̄ ad eū. **M**ath. xxiiij. **V**bi cūq̄

q̄ fuerit corpus illic p̄gregabūt̄ a quille. **E**t nō d. mo. a ve. sensu. i. a vero intellectu. **N**eq̄ terreamini qz instat tribulatio maxima q̄ pdicta est fore tpe diem iu- dicit. **N**eq̄ p̄ sp̄m̄. i. malignū transfigurati in ange- lum lucis z̄ asserentē vob̄ p̄riū. i. q̄ dies iudicij sit p̄p̄nq̄.

Neq̄ p̄ sermonē alicui⁹ p̄sēdoapli. **N**eq̄ p̄ epistolā zc. nam aliqñ falsi a postoli z̄ h̄erici mit- tebāt epl̄as sub no- mine veroz apl̄oz xp̄i ad fidelitū dece- ptionē. vt supra di- ctū est. **N**ō mō sic. **N**eq̄ per epl̄am zc. nostram p̄cedentes **Q**uasi instet di- es dñi. eo q̄ ibi dixi- mus **D**einde nosq̄ viuimus zc. z̄ qz nō fuit intellect⁹ n̄r q̄ dies iudicij eēt. p̄p̄ qua vt ibi fuit dicit̄

Neq̄ vos sedu- cat̄ vllō mō. hoc ad- dit ad excludenduz oēm deceptionis mo- dū circa materiam istam. **Q**uoni- am. **H**ic p̄r docet circa diē iudicij ve- ritatez de q̄ dicit. q̄

Nō nisi venerit discessio p̄mū z̄ reuelat⁹ fuerit hō pecca- ti fili⁹ p̄ditōis q̄ aduersa- tur et extollit̄ supra omne qd̄ dicitur deus: aut qd̄ co-

Nō nisi venerit discessio p̄mū qd̄ exponit̄ aliq̄ de dis- cessione a romano imperio: qd̄ flozebat tpe pauli: a q̄ re- cesserūt q̄si oīa regna negantia ei subijci z̄ redditiōē tri- buti. iam a multis annis illud etiā imperiū caruit impa- tore plurib⁹ annis: z̄ tñ nō venit adhuc antixpus. q̄ t̄m̄ dz venire cōpleta illa discessione. vt v̄r apl̄s dicit̄ infra. **E**t tūc reuelabit̄ ille iniquus zc. p̄pter qd̄ aliq̄ exponit̄ de re- cessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessie gr̄a. **S**ed saluo meliori iudicio mihi v̄r meli⁹ intelligen- dū de recessu a fide catholica: sicut exponit̄ aliq̄. nō tñ in- telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponit̄ aliq̄ re- cessuri. qz durabit in aliq̄b⁹ vsq̄ ad finē mūdi. s̄ qz maior ps credentiū discedet ab ea. qz fm̄ dicit̄ saluatoris **M**ath. xxiiij. appropinquante antixpi tpe abūdāt iniquitas z̄ re- frigescet caritas multoz. z̄ p̄ p̄ns fides vera deficiet i mul- tis. z̄ tūc veniet antixps facta dispositiōe ad receptionēz ip̄ius. **H**ic etiā dicto p̄cordat̄ dictū apl̄i infra. j. ad **T**imo. iij. vbi dicit̄ q̄ in nouissimis t̄pib⁹ discedēt qd̄ a fi- de attēdētes sp̄ritib⁹ erroris. z̄ sc̄da ad eūdē. iij. **I**n no- uissimis dieb⁹ instabūt̄ t̄p̄a p̄iculosa. z̄ erūt hoies seipos amātes zc. sequit̄ ibidē. **H**omies corrupti mēte reprobi circa fidē. **E**t reuelat⁹ fuerit. **H**ic ponit̄ sc̄dm̄ nota- bile qd̄ p̄cedit̄ diē iudicij. i. aduēt⁹ antixpi. cui⁹ p̄ ponit̄ sup̄bie excessus. sc̄do t̄ps veniēdi z̄ ei⁹ casus ibi. **E**t tūc reuelabit̄. terciō demonis effect⁹ ibi. **C**ui⁹ ē aduētus. **E**x- cessus v̄o sup̄bie erit. qz faciet se sic deū adorare. dicit̄ igit̄.

Et reuela. fue. i. manifeste ofusus. **H**ō p̄cti. i. to- taliter dedit̄ p̄ctō. sicut hō dedit̄ agriculture dz hō agr- n̄. **P**ditōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. **R**eg. xij. dz. **F**ili- us mortis. qz dign⁹ morte. **Q**ui aduersat̄ z̄ extollit̄ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄ntis. p̄pter certitudinē p̄phie loquit̄ em̄ de antixpo p̄pheticē. **S**upra omne qd̄ dz de⁹. q̄tū ad deos gentiliū qui dicuntur dij s̄ non sunt.

Nō nisi venerit discessio p̄mū qd̄ exponit̄ aliq̄ de dis- cessione a romano imperio: qd̄ flozebat tpe pauli: a q̄ re- cesserūt q̄si oīa regna negantia ei subijci z̄ redditiōē tri- buti. iam a multis annis illud etiā imperiū caruit impa- tore plurib⁹ annis: z̄ tñ nō venit adhuc antixpus. q̄ t̄m̄ dz venire cōpleta illa discessione. vt v̄r apl̄s dicit̄ infra. **E**t tūc reuelabit̄ ille iniquus zc. p̄pter qd̄ aliq̄ exponit̄ de re- cessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessie gr̄a. **S**ed saluo meliori iudicio mihi v̄r meli⁹ intelligen- dū de recessu a fide catholica: sicut exponit̄ aliq̄. nō tñ in- telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponit̄ aliq̄ re- cessuri. qz durabit in aliq̄b⁹ vsq̄ ad finē mūdi. s̄ qz maior ps credentiū discedet ab ea. qz fm̄ dicit̄ saluatoris **M**ath. xxiiij. appropinquante antixpi tpe abūdāt iniquitas z̄ re- frigescet caritas multoz. z̄ p̄ p̄ns fides vera deficiet i mul- tis. z̄ tūc veniet antixps facta dispositiōe ad receptionēz ip̄ius. **H**ic etiā dicto p̄cordat̄ dictū apl̄i infra. j. ad **T**imo. iij. vbi dicit̄ q̄ in nouissimis t̄pib⁹ discedēt qd̄ a fi- de attēdētes sp̄ritib⁹ erroris. z̄ sc̄da ad eūdē. iij. **I**n no- uissimis dieb⁹ instabūt̄ t̄p̄a p̄iculosa. z̄ erūt hoies seipos amātes zc. sequit̄ ibidē. **H**omies corrupti mēte reprobi circa fidē. **E**t reuelat⁹ fuerit. **H**ic ponit̄ sc̄dm̄ nota- bile qd̄ p̄cedit̄ diē iudicij. i. aduēt⁹ antixpi. cui⁹ p̄ ponit̄ sup̄bie excessus. sc̄do t̄ps veniēdi z̄ ei⁹ casus ibi. **E**t tūc reuelabit̄. terciō demonis effect⁹ ibi. **C**ui⁹ ē aduētus. **E**x- cessus v̄o sup̄bie erit. qz faciet se sic deū adorare. dicit̄ igit̄.

Et reuela. fue. i. manifeste ofusus. **H**ō p̄cti. i. to- taliter dedit̄ p̄ctō. sicut hō dedit̄ agriculture dz hō agr- n̄. **P**ditōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. **R**eg. xij. dz. **F**ili- us mortis. qz dign⁹ morte. **Q**ui aduersat̄ z̄ extollit̄ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄ntis. p̄pter certitudinē p̄phie loquit̄ em̄ de antixpo p̄pheticē. **S**upra omne qd̄ dz de⁹. q̄tū ad deos gentiliū qui dicuntur dij s̄ non sunt.

Nō nisi venerit discessio p̄mū qd̄ exponit̄ aliq̄ de dis- cessione a romano imperio: qd̄ flozebat tpe pauli: a q̄ re- cesserūt q̄si oīa regna negantia ei subijci z̄ redditiōē tri- buti. iam a multis annis illud etiā imperiū caruit impa- tore plurib⁹ annis: z̄ tñ nō venit adhuc antixpus. q̄ t̄m̄ dz venire cōpleta illa discessione. vt v̄r apl̄s dicit̄ infra. **E**t tūc reuelabit̄ ille iniquus zc. p̄pter qd̄ aliq̄ exponit̄ de re- cessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessie gr̄a. **S**ed saluo meliori iudicio mihi v̄r meli⁹ intelligen- dū de recessu a fide catholica: sicut exponit̄ aliq̄. nō tñ in- telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponit̄ aliq̄ re- cessuri. qz durabit in aliq̄b⁹ vsq̄ ad finē mūdi. s̄ qz maior ps credentiū discedet ab ea. qz fm̄ dicit̄ saluatoris **M**ath. xxiiij. appropinquante antixpi tpe abūdāt iniquitas z̄ re- frigescet caritas multoz. z̄ p̄ p̄ns fides vera deficiet i mul- tis. z̄ tūc veniet antixps facta dispositiōe ad receptionēz ip̄ius. **H**ic etiā dicto p̄cordat̄ dictū apl̄i infra. j. ad **T**imo. iij. vbi dicit̄ q̄ in nouissimis t̄pib⁹ discedēt qd̄ a fi- de attēdētes sp̄ritib⁹ erroris. z̄ sc̄da ad eūdē. iij. **I**n no- uissimis dieb⁹ instabūt̄ t̄p̄a p̄iculosa. z̄ erūt hoies seipos amātes zc. sequit̄ ibidē. **H**omies corrupti mēte reprobi circa fidē. **E**t reuelat⁹ fuerit. **H**ic ponit̄ sc̄dm̄ nota- bile qd̄ p̄cedit̄ diē iudicij. i. aduēt⁹ antixpi. cui⁹ p̄ ponit̄ sup̄bie excessus. sc̄do t̄ps veniēdi z̄ ei⁹ casus ibi. **E**t tūc reuelabit̄. terciō demonis effect⁹ ibi. **C**ui⁹ ē aduētus. **E**x- cessus v̄o sup̄bie erit. qz faciet se sic deū adorare. dicit̄ igit̄.

Et reuela. fue. i. manifeste ofusus. **H**ō p̄cti. i. to- taliter dedit̄ p̄ctō. sicut hō dedit̄ agriculture dz hō agr- n̄. **P**ditōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. **R**eg. xij. dz. **F**ili- us mortis. qz dign⁹ morte. **Q**ui aduersat̄ z̄ extollit̄ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄ntis. p̄pter certitudinē p̄phie loquit̄ em̄ de antixpo p̄pheticē. **S**upra omne qd̄ dz de⁹. q̄tū ad deos gentiliū qui dicuntur dij s̄ non sunt.

Nō nisi venerit discessio p̄mū qd̄ exponit̄ aliq̄ de dis- cessione a romano imperio: qd̄ flozebat tpe pauli: a q̄ re- cesserūt q̄si oīa regna negantia ei subijci z̄ redditiōē tri- buti. iam a multis annis illud etiā imperiū caruit impa- tore plurib⁹ annis: z̄ tñ nō venit adhuc antixpus. q̄ t̄m̄ dz venire cōpleta illa discessione. vt v̄r apl̄s dicit̄ infra. **E**t tūc reuelabit̄ ille iniquus zc. p̄pter qd̄ aliq̄ exponit̄ de re- cessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessie gr̄a. **S**ed saluo meliori iudicio mihi v̄r meli⁹ intelligen- dū de recessu a fide catholica: sicut exponit̄ aliq̄. nō tñ in- telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponit̄ aliq̄ re- cessuri. qz durabit in aliq̄b⁹ vsq̄ ad finē mūdi. s̄ qz maior ps credentiū discedet ab ea. qz fm̄ dicit̄ saluatoris **M**ath. xxiiij. appropinquante antixpi tpe abūdāt iniquitas z̄ re- frigescet caritas multoz. z̄ p̄ p̄ns fides vera deficiet i mul- tis. z̄ tūc veniet antixps facta dispositiōe ad receptionēz ip̄ius. **H**ic etiā dicto p̄cordat̄ dictū apl̄i infra. j. ad **T**imo. iij. vbi dicit̄ q̄ in nouissimis t̄pib⁹ discedēt qd̄ a fi- de attēdētes sp̄ritib⁹ erroris. z̄ sc̄da ad eūdē. iij. **I**n no- uissimis dieb⁹ instabūt̄ t̄p̄a p̄iculosa. z̄ erūt hoies seipos amātes zc. sequit̄ ibidē. **H**omies corrupti mēte reprobi circa fidē. **E**t reuelat⁹ fuerit. **H**ic ponit̄ sc̄dm̄ nota- bile qd̄ p̄cedit̄ diē iudicij. i. aduēt⁹ antixpi. cui⁹ p̄ ponit̄ sup̄bie excessus. sc̄do t̄ps veniēdi z̄ ei⁹ casus ibi. **E**t tūc reuelabit̄. terciō demonis effect⁹ ibi. **C**ui⁹ ē aduētus. **E**x- cessus v̄o sup̄bie erit. qz faciet se sic deū adorare. dicit̄ igit̄.

Et reuela. fue. i. manifeste ofusus. **H**ō p̄cti. i. to- taliter dedit̄ p̄ctō. sicut hō dedit̄ agriculture dz hō agr- n̄. **P**ditōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. **R**eg. xij. dz. **F**ili- us mortis. qz dign⁹ morte. **Q**ui aduersat̄ z̄ extollit̄ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄ntis. p̄pter certitudinē p̄phie loquit̄ em̄ de antixpo p̄pheticē. **S**upra omne qd̄ dz de⁹. q̄tū ad deos gentiliū qui dicuntur dij s̄ non sunt.

Nō nisi venerit discessio p̄mū qd̄ exponit̄ aliq̄ de dis- cessione a romano imperio: qd̄ flozebat tpe pauli: a q̄ re- cesserūt q̄si oīa regna negantia ei subijci z̄ redditiōē tri- buti. iam a multis annis illud etiā imperiū caruit impa- tore plurib⁹ annis: z̄ tñ nō venit adhuc antixpus. q̄ t̄m̄ dz venire cōpleta illa discessione. vt v̄r apl̄s dicit̄ infra. **E**t tūc reuelabit̄ ille iniquus zc. p̄pter qd̄ aliq̄ exponit̄ de re- cessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessie gr̄a. **S**ed saluo meliori iudicio mihi v̄r meli⁹ intelligen- dū de recessu a fide catholica: sicut exponit̄ aliq̄. nō tñ in- telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponit̄ aliq̄ re- cessuri. qz durabit in aliq̄b⁹ vsq̄ ad finē mūdi. s̄ qz maior ps credentiū discedet ab ea. qz fm̄ dicit̄ saluatoris **M**ath. xxiiij. appropinquante antixpi tpe abūdāt iniquitas z̄ re- frigescet caritas multoz. z̄ p̄ p̄ns fides vera deficiet i mul- tis. z̄ tūc veniet antixps facta dispositiōe ad receptionēz ip̄ius. **H**ic etiā dicto p̄cordat̄ dictū apl̄i infra. j. ad **T**imo. iij. vbi dicit̄ q̄ in nouissimis t̄pib⁹ discedēt qd̄ a fi- de attēdētes sp̄ritib⁹ erroris. z̄ sc̄da ad eūdē. iij. **I**n no- uissimis dieb⁹ instabūt̄ t̄p̄a p̄iculosa. z̄ erūt hoies seipos amātes zc. sequit̄ ibidē. **H**omies corrupti mēte reprobi circa fidē. **E**t reuelat⁹ fuerit. **H**ic ponit̄ sc̄dm̄ nota- bile qd̄ p̄cedit̄ diē iudicij. i. aduēt⁹ antixpi. cui⁹ p̄ ponit̄ sup̄bie excessus. sc̄do t̄ps veniēdi z̄ ei⁹ casus ibi. **E**t tūc reuelabit̄. terciō demonis effect⁹ ibi. **C**ui⁹ ē aduētus. **E**x- cessus v̄o sup̄bie erit. qz faciet se sic deū adorare. dicit̄ igit̄.

Et reuela. fue. i. manifeste ofusus. **H**ō p̄cti. i. to- taliter dedit̄ p̄ctō. sicut hō dedit̄ agriculture dz hō agr- n̄. **P**ditōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. **R**eg. xij. dz. **F**ili- us mortis. qz dign⁹ morte. **Q**ui aduersat̄ z̄ extollit̄ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄ntis. p̄pter certitudinē p̄phie loquit̄ em̄ de antixpo p̄pheticē. **S**upra omne qd̄ dz de⁹. q̄tū ad deos gentiliū qui dicuntur dij s̄ non sunt.

Nō nisi venerit discessio p̄mū qd̄ exponit̄ aliq̄ de dis- cessione a romano imperio: qd̄ flozebat tpe pauli: a q̄ re- cesserūt q̄si oīa regna negantia ei subijci z̄ redditiōē tri- buti. iam a multis annis illud etiā imperiū caruit impa- tore plurib⁹ annis: z̄ tñ nō venit adhuc antixpus. q̄ t̄m̄ dz venire cōpleta illa discessione. vt v̄r apl̄s dicit̄ infra. **E**t tūc reuelabit̄ ille iniquus zc. p̄pter qd̄ aliq̄ exponit̄ de re- cessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessie gr̄a. **S**ed saluo meliori iudicio mihi v̄r meli⁹ intelligen- dū de recessu a fide catholica: sicut exponit̄ aliq̄. nō tñ in- telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponit̄ aliq̄ re- cessuri. qz durabit in aliq̄b⁹ vsq̄ ad finē mūdi. s̄ qz maior ps credentiū discedet ab ea. qz fm̄ dicit̄ saluatoris **M**ath. xxiiij. appropinquante antixpi tpe abūdāt iniquitas z̄ re- frigescet caritas multoz. z̄ p̄ p̄ns fides vera deficiet i mul- tis. z̄ tūc veniet antixps facta dispositiōe ad receptionēz ip̄ius. **H**ic etiā dicto p̄cordat̄ dictū apl̄i infra. j. ad **T**imo. iij. vbi dicit̄ q̄ in nouissimis t̄pib⁹ discedēt qd̄ a fi- de attēdētes sp̄ritib⁹ erroris. z̄ sc̄da ad eūdē. iij. **I**n no- uissimis dieb⁹ instabūt̄ t̄p̄a p̄iculosa. z̄ erūt hoies seipos amātes zc. sequit̄ ibidē. **H**omies corrupti mēte reprobi circa fidē. **E**t reuelat⁹ fuerit. **H**ic ponit̄ sc̄dm̄ nota- bile qd̄ p̄cedit̄ diē iudicij. i. aduēt⁹ antixpi. cui⁹ p̄ ponit̄ sup̄bie excessus. sc̄do t̄ps veniēdi z̄ ei⁹ casus ibi. **E**t tūc reuelabit̄. terciō demonis effect⁹ ibi. **C**ui⁹ ē aduētus. **E**x- cessus v̄o sup̄bie erit. qz faciet se sic deū adorare. dicit̄ igit̄.

Et reuela. fue. i. manifeste ofusus. **H**ō p̄cti. i. to- taliter dedit̄ p̄ctō. sicut hō dedit̄ agriculture dz hō agr- n̄. **P**ditōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. **R**eg. xij. dz. **F**ili- us mortis. qz dign⁹ morte. **Q**ui aduersat̄ z̄ extollit̄ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄ntis. p̄pter certitudinē p̄phie loquit̄ em̄ de antixpo p̄pheticē. **S**upra omne qd̄ dz de⁹. q̄tū ad deos gentiliū qui dicuntur dij s̄ non sunt.

Epistola Pauli

terre. ut ipse solus deus diceret. **¶** Ita ut in templo dei sedeat. reedificato ab ipso et iudeis sibi adherentibus. Alij exponunt. in templo. i. sic se ostendit ac si ipse sit templum dei eo modo quod humanitas christi est dei templum. **¶** Non retinetis etc. quod non deberet elabi a memoria vestra. **¶** Et nunc quod de-

lineat. i. quod sit causa morte ipsius. **¶** Scilicet sciebatur enim quod omnia futura a deo sunt disposita determinatis temporibus ventura. id est sicut dicitur. **¶** Et reuelat in suo tempore a deo disposito. licet antichristus sit venturus personaliter venturum figuratim sicut dictum fuit de antiocho illustrati. Dani. xj. quod fuit figura antichristi. Et eodem modo dicitur de nero ne qui tunc impabat. et primus de romanis principibus mouit persecutionem ecclesie cum dicitur. **¶** Nam mysterium. id est est figura.

¶ Iniquitas. i. antichristi qui dicitur iniquitas in abstracto propter excessum sue malicie. sicut homo multum liberalis dicitur liberalitas. **¶** Et opus in Nerone ecclesiam persequente.

¶ In supposito restat. **¶** Et qui tenet nunc scilicet romanum imperium exponit aliqui. **¶** Tenet deo. id est medio fiat. id est donec deficiat romanum imperium per discessum ab obia ipsi. **¶** Sed mihi videtur melius exponit de discessione a fide ecclesie romane supradicta sic.

¶ In supposito restat. **¶** Et qui tenet nunc catholicam fidem. **¶** Tenet. ea firmiter in persecutione neronis et aliorum tyrannorum sequentium. **¶** Donec de medio fiat. id est donec deficiat modo supradicto. **¶** Et tunc etc. quod sic supradictum est deficiente sic fide appebit antichristus. id est dicitur. **¶** Et cum reuelabit ille iniquus. sic antonomastice dicitur. **¶** Quod dominus iesus interficiet spiritum oris sui. quod de mandato eius fulminabit per ministerium michael archangeli. **¶** Et destru. in anima et corpore.

¶ Illustratione aduentus sui. id est in aduentu suo claro. **¶** In istis. **¶** Hic propter circa antichristum ponitur demonis effectus. habebit enim antichristus demonem puatum qui a deo permissus faciet multa miracula ad eius nutum per subuersione fidelium. et hoc est quod dicitur. **¶** Cum est aduentus. secundum opera sua. in omni virtute. id est temporalitate. **¶** Et signis et prodigijs mendacibus. nam aliqui fient per illusionem sensuum a demone qui videbunt esse et non erunt. et alia qua erunt res vere. sicut demon super oues iob fecit ignem verum descendere. dicitur tamen signa mendacia. quod fient ad assertionem mendacium. **¶** Et in omni seductione iniquitatis. utpote minus et permissis et alijs modis expositis. **¶** In his qui pereunt. In de enim habebit deceptio eius effectum. **¶** Et quod caritatem veritatis. id est quod veritate euangelicam que est lex amoris. **¶** Non receperunt. credendo. **¶** Et salui fierent. quod est veritates euangelicam non est salus. **¶** Ideo. id est propter eorum demerita.

¶ Mittet illis deus. id est mitti permittet. **¶** Operationem erroris. id est ducentem in errorem modis dicitur. **¶** Et credant mendacio. qui repulerunt veritatem. **¶** Et iudicent omnes.

litur ita ut in templo dei sedeat ostendens se tanquam sit deus. **¶** Non retinetis quod cum adhuc essem apud vos: hec dicebam vobis. **¶** Et nunc quod de-
lineat scitis ut reuelatur in suo tempore. **¶** Nam mysterium iam operatur iniquitatis tantum ut qui tenet nunc teneat donec de medio fiat. **¶** Et tunc reuelabit ille iniquus quem dominus inter seculum interficiet spiritum oris sui et destruet: illustratione aduentus sui: eius cuius est aduentus secundum operationem sathane in omni virtute et signis et prodigijs mendacibus et in omni seductione iniquitatis his qui pereunt eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salui fierent. ideo mittet illi deus operationem erroris: ut credant mendacio ut iudicent omnes qui non crediderunt veritati: sed consenserunt iniquitati. **¶** Nos autem debemus gratias agere deo semper pro vobis fratres dilecti a deo quod elegerit nos deus primitias in sa-

lez iudicio condemnationis. **¶** Nos autem. **¶** Hec est tertia pars in qua reddit thessal. dociles: eos in moribus informando. et per christum ad operationem boni. scilicet christum ad euitationem mali. sibi. **¶** Denunciamus. prima in tres. quod pro deo ex bono principio gratias agit. scilicet ad perseverandum eos inducit ibi. **¶** Itaque fratres

tercio orationes eorum petit in principio sequentis capituli. circa primum dicit. **¶** Nos autem debemus gratias agere quod bonum discipulorum reddidat in magister. **¶** Elegerit vos deus. sua gratia. **¶** Primitias in salutem. fuerit ei de primis creditibus ex gentilitate. **¶** In sanctificatione spiritus. per baptismum in quo datur gratia spiritus sancti sanctificans. **¶** Et fide veritate. id est fide catholica que sola est vera. **¶** In qua. id est fide. **¶** Et vos. vos pro euangelium nostrum. id est per nostram predicationem euangelij. **¶** In acquisitione glorie etc. id est ut per hoc gloriam acquiratis. **¶** Itaque. **¶** Hic propter ad perseverandum eos inducit di. **¶** Itaque fratres stare. firmi in moribus et fide. **¶** Et tenete traditiones quas didicistis a nobis. **¶** Sive per sermonem vos principaliter docedo. **¶** Sive per epistolam nostram. quam absentes vobis missimus vos docedo. et quod ad perseverandum in

bono indiget homo adiutorio diuino. id est subdit de capto di. **¶** Ipse autem deus etc. et patet infra. **¶** Secunda ad thessal. **¶** Capitulo. iij. ubi dicit in postil. **¶** Quia secundum testimonium saluatoris Math. xxiiij. **¶** Appropinquante antichristi tempore abundabit iniquitas. **¶** Aditio. **¶** Secundum testimonium saluatoris ipse aduentus christi secundum fides deficiet in multis. **¶** Legit enim Luc. xvij. **¶** Peritum filius hominis veniens putas inueniet fidem in terra. et loquitur de perfecta fide. put in glo. etc. **¶** Capitulo. iij. **¶** Ecce. **¶** Hic propter apostolus petit a thessal. orationem suffragia quod caritas est reciproca. dicit igitur. **¶** Ecce fratres orate pro nobis. instanter et deuote. **¶** Et sermo dei. id est predicatione euangelij. **¶** Currat. sine impedimento ad alias gentes. **¶** Clarificet. per miracula veritatem eius declarata. **¶** Sicut et apud vos. id est factum est. **¶** Et liberemur ab importunis. id est a pseudoapostolis importune falli ingerentibus. **¶** Et a malis hominibus predicationes euangelij quod literarum impediuntibus. **¶** Non enim omnium est fides. id est non dum acceperunt omnes fidem per me qui sunt eam accepturi. **¶** Fidelis autem deus. in promissis adimplendis. **¶** Qui confirmabit vos. contra deceptiones pseudoapostolorum. **¶** Et custodiet a malo. id est impatientie in persecutionibus tyrannorum. **¶** Confidimus autem de vobis in domino. id est de vestra bona obedientia ad deum. **¶** Quoniam quecumque precipimus. et facitis et facietis. quod non precipimus auctoritate propria sed diuina. id est subdit. **¶** Dominus autem dirigat corda vestra. ad implendum sua mandata.

tercio orationes eorum petit in principio sequentis capituli. circa primum dicit. **¶** Nos autem debemus gratias agere quod bonum discipulorum reddidat in magister. **¶** Elegerit vos deus. sua gratia. **¶** Primitias in salutem. fuerit ei de primis creditibus ex gentilitate. **¶** In sanctificatione spiritus. per baptismum in quo datur gratia spiritus sancti sanctificans. **¶** Et fide veritate. id est fide catholica que sola est vera. **¶** In qua. id est fide. **¶** Et vos. vos pro euangelium nostrum. id est per nostram predicationem euangelij. **¶** In acquisitione glorie etc. id est ut per hoc gloriam acquiratis. **¶** Itaque. **¶** Hic propter ad perseverandum eos inducit di. **¶** Itaque fratres stare. firmi in moribus et fide. **¶** Et tenete traditiones quas didicistis a nobis. **¶** Sive per sermonem vos principaliter docedo. **¶** Sive per epistolam nostram. quam absentes vobis missimus vos docedo. et quod ad perseverandum in

bono indiget homo adiutorio diuino. id est subdit de capto di. **¶** Ipse autem deus etc. et patet infra. **¶** Secunda ad thessal. **¶** Capitulo. iij. ubi dicit in postil. **¶** Quia secundum testimonium saluatoris Math. xxiiij. **¶** Appropinquante antichristi tempore abundabit iniquitas. **¶** Aditio. **¶** Secundum testimonium saluatoris ipse aduentus christi secundum fides deficiet in multis. **¶** Legit enim Luc. xvij. **¶** Peritum filius hominis veniens putas inueniet fidem in terra. et loquitur de perfecta fide. put in glo. etc. **¶** Capitulo. iij. **¶** Ecce. **¶** Hic propter apostolus petit a thessal. orationem suffragia quod caritas est reciproca. dicit igitur. **¶** Ecce fratres orate pro nobis. instanter et deuote. **¶** Et sermo dei. id est predicatione euangelij. **¶** Currat. sine impedimento ad alias gentes. **¶** Clarificet. per miracula veritatem eius declarata. **¶** Sicut et apud vos. id est factum est. **¶** Et liberemur ab importunis. id est a pseudoapostolis importune falli ingerentibus. **¶** Et a malis hominibus predicationes euangelij quod literarum impediuntibus. **¶** Non enim omnium est fides. id est non dum acceperunt omnes fidem per me qui sunt eam accepturi. **¶** Fidelis autem deus. in promissis adimplendis. **¶** Qui confirmabit vos. contra deceptiones pseudoapostolorum. **¶** Et custodiet a malo. id est impatientie in persecutionibus tyrannorum. **¶** Confidimus autem de vobis in domino. id est de vestra bona obedientia ad deum. **¶** Quoniam quecumque precipimus. et facitis et facietis. quod non precipimus auctoritate propria sed diuina. id est subdit. **¶** Dominus autem dirigat corda vestra. ad implendum sua mandata.

bono indiget homo adiutorio diuino. id est subdit de capto di. **¶** Ipse autem deus etc. et patet infra. **¶** Secunda ad thessal. **¶** Capitulo. iij. ubi dicit in postil. **¶** Quia secundum testimonium saluatoris Math. xxiiij. **¶** Appropinquante antichristi tempore abundabit iniquitas. **¶** Aditio. **¶** Secundum testimonium saluatoris ipse aduentus christi secundum fides deficiet in multis. **¶** Legit enim Luc. xvij. **¶** Peritum filius hominis veniens putas inueniet fidem in terra. et loquitur de perfecta fide. put in glo. etc. **¶** Capitulo. iij. **¶** Ecce. **¶** Hic propter apostolus petit a thessal. orationem suffragia quod caritas est reciproca. dicit igitur. **¶** Ecce fratres orate pro nobis. instanter et deuote. **¶** Et sermo dei. id est predicatione euangelij. **¶** Currat. sine impedimento ad alias gentes. **¶** Clarificet. per miracula veritatem eius declarata. **¶** Sicut et apud vos. id est factum est. **¶** Et liberemur ab importunis. id est a pseudoapostolis importune falli ingerentibus. **¶** Et a malis hominibus predicationes euangelij quod literarum impediuntibus. **¶** Non enim omnium est fides. id est non dum acceperunt omnes fidem per me qui sunt eam accepturi. **¶** Fidelis autem deus. in promissis adimplendis. **¶** Qui confirmabit vos. contra deceptiones pseudoapostolorum. **¶** Et custodiet a malo. id est impatientie in persecutionibus tyrannorum. **¶** Confidimus autem de vobis in domino. id est de vestra bona obedientia ad deum. **¶** Quoniam quecumque precipimus. et facitis et facietis. quod non precipimus auctoritate propria sed diuina. id est subdit. **¶** Dominus autem dirigat corda vestra. ad implendum sua mandata.

Ad Timotheum I

In caritate dei erga homines. **Et** patientia christi erga persecutores vestros. **Denunciamus** enim. **Hic** primum informat eos ad enitandam malitiam. et per facit propositum. scilicet remouet falsum intellectum ibi. **Dos** autem. **Circa** primum dicit. **Denunciamus** enim. **Et** vos fratres in nomine domini. id est eius auctore. **Et** subtra. vos ab omni fraude. id est idoli.

decli. ab ordine legis nate et legis septe. qz dicit ps. xvij. **Cum** puer so puerteris.

Et non secundum traditionem quam accepimus a nobis facto et verbo. **Ipse** enim scribit. **per** experientiam operis.

Quem admodum opteat imitari. nos in operibus vestris. **Quem** non in detursum iter vos. id est va. gabudi et octosi.

Neque gratis manducauimus panem. petentes nobis ministrari ab aliquo vestrum. **Sed** in labore et fatig. corporali

Nocte et die operantes. ad acquirendum victum nostrum exceptis horis ad orandum et docendum apostolus.

Non quasi non habuerimus partem apud vos: hoc denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari. nec manducet.

Audiuimus enim inter vos quosdam ambulantes in detursum nihil operantes: sed curiose agentes. **His** autem qui eiusmodi sunt: denunciabimus et obsecramus in domino ihesu christo ut cum silentio operantes: suum panem manducet.

Glos autem fratres nolite deficere benefacientes. **Quod** si quis non obedierit verbo nostro: per epistolam hunc notate: et non

stendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

suum panem. id est proprio labore acquirere manducet: et non alienum. **Dos** autem. **h** remouet circa dicta falsum intellectum. quia possunt aliqui credere quod pauperibus laborare non poterunt et occupatis negociis spiritualibus non eunt administrandi necessarii sumptus. ideo **h** remouet di. **Dos** autem fratres. facultatem habentes **h** nolite deficere beneficia. id est nolite desistere ad benefaciendum tali bus personis. **i** **q** si quis non obedierit. ver. no. per epistolam hunc notate. id est in scribendo ut possim eum corripere: **Et** non commisceamini cum illo. societate eius vitando. **Et** profundus. et sic respiciat a malo suo. **Et** nolite quasi ini. existiare. quia si vicium odiedum sit. nam tunc est diligenda. **Ipse** autem deus pater. auctor et dator. **Per** vos. pater. semper. in omni loco. id est in celo et in terra. **Quis** sit cum omnibus vobis. in presentibus per gratiam. et gloriam in futuro **Salutatio**. **Hec** est vltima pars epistole que est prologo vel confirmatio per signum in fine epistole scriptum de manu pauli. quod enim superpositum est scriptum erat per manus notarij: sed istud vltimum de manu pauli erat scriptum et sicut faciebat in alijs epistolis ad certificandum illos quibus mittebantur quod eunt a paulo directe. et ad concludendum epistolas a pseu-

doaplis sub noie pauli scriptas. in quibus finis non erat scriptus de manu pauli. et his dictis patet littera.

In ca. iij. vbi dicit in postil. **In** caritate dei erga omnes et patientia christi.

Quod dicit. **In** caritate dei secundum glo. intelligit in caritate quam deus dat et patientia christi. id est vt patientes sitis sicut et christus patiens fuit.

Postilla fratris Nicolai de lyra super epistolam pauli ad timotheum prima incipit

Aulus apostolus iesu christi **Hic** incipit epistola prima ad timotheum. quod diuiditur in duas partes. scilicet in salutari onem: et persecuciones scilicet ibi. **Sicut** romanus. **In** prima parte ponitur persona salutatis et exprimitur quantum ad tria. scilicet quantum ad nomen christi ibi. **Paulus** quantum ad officium ibi. **Apostolus** iesu christi. et quantum ad auctoritatem officij ibi. cum dicit.

Secundum imperium dei. sicut per actum xvij. ca. **Dixit** illi spiritus sanctus. **segregate** michi barnabam et paulum in opus ad quod assumpsi eos: opera vero trinitatis sunt indiuisa. **per** quod ideo est imperium trium personarum. et ideo vna expressa alie subintelliguntur.

Et christus iesus spes nostre. id est per quem speramus obtinere gloriam. **Secundo** ponitur persona salutata cum dicitur. **Mi** timotheo filio dilecto in fide. ad ostendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

doaplis sub noie pauli scriptas. in quibus finis non erat scriptus de manu pauli. et his dictis patet littera.

In ca. iij. vbi dicit in postil. **In** caritate dei erga omnes et patientia christi.

Quod dicit. **In** caritate dei secundum glo. intelligit in caritate quam deus dat et patientia christi. id est vt patientes sitis sicut et christus patiens fuit.

Postilla fratris Nicolai de lyra super epistolam pauli ad timotheum prima incipit

Aulus apostolus iesu christi **Hic** incipit epistola prima ad timotheum. quod diuiditur in duas partes. scilicet in salutari onem: et persecuciones scilicet ibi. **Sicut** romanus. **In** prima parte ponitur persona salutatis et exprimitur quantum ad tria. scilicet quantum ad nomen christi ibi. **Paulus** quantum ad officium ibi. **Apostolus** iesu christi. et quantum ad auctoritatem officij ibi. cum dicit.

Secundum imperium dei. sicut per actum xvij. ca. **Dixit** illi spiritus sanctus. **segregate** michi barnabam et paulum in opus ad quod assumpsi eos: opera vero trinitatis sunt indiuisa. **per** quod ideo est imperium trium personarum. et ideo vna expressa alie subintelliguntur.

Et christus iesus spes nostre. id est per quem speramus obtinere gloriam. **Secundo** ponitur persona salutata cum dicitur. **Mi** timotheo filio dilecto in fide. ad ostendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

stendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

stendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

stendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

stendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

stendendum quod erat filius eius spiritualis et non carnalis. **tercio** ponitur bona optata cum dicit. **Gratia** et misericordia et pax.

Misericordia in remissione peccatorum. **Et** gratia in amplificatione meritorum. **Et** pax in securitate presentium.

Deo patre. qui est dator et auctor istorum. **Et** christo iesu qui quantum ad deitatem eadem est principalis causa cum patre et spiritu sancto et quantum ad humanitatem est causa instrumentalis coniuncta. sicut manus est organum coniunctum artificis. securus autem separatum. et hoc modo alie creature sunt instrumenta dei separata. **Sicut** rogauimus. **Hic** incipit huius epistole persecutio. **Circa** quod sciendum quod apostolus ordinauit timotheum episcopum ecclesie ephesine. et ideo in hac epistola instruit eum de his que pertinent ad episcopatum officium. **Ad** quod spectant sex actus spiritualis. **Et** secundum eundem hoc persecutio huius epistole diuiditur in sex partes que patebunt persequendo. **Primus** autem actus pertinet ad episcopum est extirpatio false doctrine. sicut impedimenti remotio priorum est in aliquo opere. ad hoc autem apostolus inducit timotheum in hoc capitulo. id est in tres partes diuiditur. nam per ad hunc actum inducit secundo. incidet deo gratias agit. **tercio** ad propositum redit ibi. **Hoc** preceptum. **Prima** adhuc in tres. que per inducit timotheum

Epistola pauli

ad falsitatis extirpationem. scdo ad hoc subdit roem ibi. **Finis.** tercio remouet obiectionē ibi. **Scim⁹ aut.** Circa primū dicit. **K** Sicut rogauit te. o timothee supple si facias. z qd sit illud de q rogauit: p̄r oñdit d. **1** **U**t remaneres ephesi. p regimine ecclesie. **M** **U**t denūciare quibusdā. pseu- doap̄tis. **n** **Q**ue a liter docerēt. q̄ tra- didi ephesijs. vole- bant em̄ isti falsi a- postoli inducē ephesios ad obseruatiōz legalium. z traditiōes iudeoz tanq̄ neces- sarias ad salutem. **o** **Q**ueq̄ intēderēt zc. i. vt denūciare auditozibus vt non intēderēt talib⁹ fri- uolis erroribus. iō subditur. **p** **F**abulis z genealogijs interminatis. di- cunt aut̄ fabule illa q̄b⁹ non subest vitas. cuiusmodi erat obseruatio legalium q̄ tota fuit figuralis: figurado noui te- stamenti statū. z iō isto p̄plero cessat illa obseruatio. z di- cere q̄ maneat est dicere q̄ status figuralis adhuc durat. z p̄ p̄ns q̄ xpi mysteriū nō est impletū adhuc. qd nō solū est falsum s̄ etiā erroneū. **D**icunt etiā hic fabule traditiō- nes iudeoz q̄bus irritū faciēbāt diuini mandatū. **f**in q̄ improp̄erat eis saluator. **M**ar. xv. tanq̄ falsum euidentis cōtinētes. **G**enealogie vō indeterminate fin aliq̄s h̄ di- cunt generatiōes ade de alia vxore q̄ eua ex q̄ aliq̄ iudei genealogias multiplicabāt. **S**ed qz glōse iudeoz d̄ ista scda vxore nō loquuntur adeo videt meli⁹ d̄m q̄ aliq̄ iudei falso genealogizabāt generatiōes a dauid descenden- tes. vt p̄ hoc excluderēt iesum nazarenū a dauid descen- disse. p̄ p̄ns p̄cluderēt ipm̄ verū messia nō fuisse. quē scri- pturē dicūt a dauid descendere. **E**t dicunt interminate. q̄a nō terminant ad aliqd certū z verū. **q** **Q**ue questio- nes magis p̄stant. i. lites z p̄tiones inter disputantes. **r** **E**dificatiōem dei. i. edificij spūale virtutum. **q** **Q**ue est in fide. i. cui⁹ edificij est fides stabilimētū. in qd p̄dicta nō p̄struūt s̄ destruūt edificij spūale. **o** **F**inis aut̄. **D**ic de p̄dictis subdit ap̄ls roem. s. q̄re nō sit at- tendendū legalibus obseruatiōz z genealogijs interminatis. qz nō faciūt ad impletionē legis diuine. s̄ magis ad oppositū qz lex ordinat ad diligendū deū z pximū. ad qd p̄dicta nō faciūt. s̄ magis impediūt. iō dicit. **t** **F**inis aut̄ p̄cepti est caritas. qd p̄t qz p̄cepta p̄me tabule ordi- nant finaliter ad dilectionē dei. p̄cepta vō scde tabule ad dilectionē pximi. vtz **E**xo. xx. ca. **A**lia vō p̄cepta q̄cunq̄ sunt nō sunt nisi quedā explicatiōes istoz z p̄clones ab eis deriuatē. nō tñ codē mō. qz aliq̄ sequūtur de necessita- te. aliq̄ vō nō. **E**t ex hoc sequit̄ q̄ aliq̄ de h̄mōi p̄ceptū sp̄ manēt vt moralia. alia vero r̄m ad tempus vt iudicialia: z ceremonialia. **v** **D**e corde puro. q̄tuz ad appetitū q̄ dicit hic cor. nam volūtas q̄ est appetitus intellectualis mouet alias anime potētias ad agendū. sicut cor mēbra corporis ad opandū. **x** **E**t p̄scia bona. q̄tū ad intellectū bonū. est em̄ cōscia applicatio scie ad aliqd p̄ticulare agi- bile. et iō q̄ scia recta applicat ad bonū opabile dicit̄ bo- na. ecōtrario vō mala. **y** **E**t fide nō ficta. i. vera z nō si- mulata quā habebāt aliq̄ sub doli: fingentes se esse xp̄ia- nos vt simplices decipent z alios facerēt capti. sicut d̄ de torquato in legēda sancti Tiburtij. **z** **A** quibus q̄daz aberrantes. i. declinātes. **a** **C**onuersi sunt in vanilo- quū. afferendo de legalibus p̄dictis z traditiōibus q̄ ne- cessariū sit ea obseruari post aduentū xpi. **b** **V**olētes esse legisdoctores. cū nō fuerunt adhuc sufficientes disci- puli. iō subdit. **c** **N**ō intelligētes neq̄ que loquunt̄ zc. id est nō intelligētes p̄clones de q̄bus loquuntur. nec scri- pturas p̄ q̄s pbare nituntur. **d** **S**cimus. hic p̄r remo-

uet obiectionē. qz posset aliquis obijcere de legalibus q̄ fuerūt a deo instituta. vtz in **E**xo. z **L**eu. z p̄ p̄ns bona z seruāda. **A**d hoc vō r̄ndet. **A**d cui⁹ intelligentiā sciendū q̄ lex habet vim duplicē. scz regulatiuaz sciendū z coacti- uam. p̄mo igitur soluit obiectionē q̄tū ad p̄mam. scdo

nō ficta **A** q̄b⁹ q̄dā aberrā- tes cōuersi sunt in vanilo- quiū: volētes esse legisdo- ctōres nō intelligētes: ne- q̄ q̄ loquūtur: neq̄ de qui- bus affirmant. **Scim⁹ au- tem** quia bona est lex siq̄s ea legitime vtatur sciētes hoc: qz lex iusto nō ē posi-

q̄tū ad scdam ibi **Scientes** hoc **Dis** aut̄ regulatiue legē ordinat homines i bonum. homis aut̄ bonūz potest aliqd dici dupliciter. vno modo simpliciter et fm̄ omne tempus. z sic vetus lex q̄tuz ad p̄cepta moralia ordinabat homines ad bonum p̄pter qd omni tempore sunt seruanda. **Alio mo-**

do dicitur aliquid hominis bonū fm̄ aliquod t̄pus de- terminatum. sicut vt̄ leuibz vestimentis bonum est ho- mini tempē estiuale. nō aut̄ hyemali. p̄pter qd vestimen- ta p̄lora dimittunt̄ z alia accipiunt̄ **E**t hoc modo lex ve- tus q̄tū ad p̄cepta ceremonialia ordinabat homines ad bonū p̄ tempē vere. testa. erant em̄ instituta ad figuradū xpi mysteriū venturū. p̄pter qd ille ceremonie cessant cri- sti mysteriū adimpleto. z alie sunt institute. vbi gr̄a inter ceremonialia veteris legis p̄ncipalia erant oblationes et sacrificia. que figurabāt xpm̄ in cruce offerendū z immo- landum. p̄pter qd ip̄o iam oblato z immolato offerre di- ctas oblationes z sacrificia. z maxie p̄ publicatū euange- lium est significare q̄ oblatio christi in cruce z eius imo- latio nōdum sit impleta. qd est falsum. p̄pter qd oportu- it aliud sacrificium institui. qd esset significatiuū oblatio- nis xpi iam complete. z sic xpus instituit sacrificium eu- charistie qd est memoriale passionis dominice. **Iu. xxi** capi. **H**oc est corpus meum qd p̄ vobis tradetur. hoc fa- cite in meam p̄memoratiōem z sic de alijs ceremoniali- bus suo modo. q̄tū aut̄ ad iudicialia p̄cepta lex non ordinabat ad aliquid figurandū p̄ se z directe. sed ad mo- dum seruandū iusticiam inter homines p̄pter qd adue- niente christo non sunt euacuata z mortifera. sicut cere- monialia. que possunt seruari dum tamē non seruantur vt obligantia ex lege illa. qz fuerunt instituta ad seruandū iusticiam inter homines p̄ statu veteris testamen- ti qui est totus figuralis respectu status noue legis. **i. Co** rinth. x. ca. **O**mnia p̄tingebant illis in figura. p̄pter qd p̄- cepta iudicialia per accidens fuerunt figuratiua. **E**t iō seruare illa ex obligatione veteris legis est significare fa- cto q̄ status illius populi adhuc durat. quod est falsum. possunt tñ seruari ex rōne alia: vt p̄ote ex noua institutio- ne ecclesie. vel p̄ncipiū alicui⁹ vel h̄mōi. sic igit̄ dicit̄ ap̄ls. **d** **S**cimus aut̄. quia bona est lex siq̄s ea legitime vtatur. s. moralibus p̄ semp. ceremonialibus vsq̄ ad passio- nem xpi. extunc em̄ fuerūt mortua. quia nō obligabāt vt tra. poterant tamē seruari dum tamē nō ponerēt spes in eis. z hoc vsq̄ ad publicationē euangelij. s̄ ex tunc fuit mortifera sicut supra plenius dictū est in epistola ad **Galath.** z in epistola ad **Roma.** **I**udicialibus autem tempē vere. testa. tanq̄ ex lege obligantibus. tempē vero nō. te. ex alia obligatione vt dictum est.

Scientes. **D**ic p̄sequēter soluit obiectionē p̄dictam q̄tū ad vim legis coactiuaz que p̄ penas cohibet a ma- lis. **E**t q̄tū ad hoc dicit.

Scientes quia lex iusto non est posita. q̄tū ad vim coactiuam. quia iustus non cohibetur timore pene a ma- lis. sed virtutis amore. z sic etis voluntas est legi cōso- na. p̄pter quod per legem non cogitur. quia coactio vio- lentiam importat. sed sic lex posita est hominibus malis p̄pter quod subditur.

Ad Timotheum I

Sed in iustis. i. inique agentibus contra primum.
Et non subditur. i. rebellibus superioribus suis. **I**mpius agentibus contra deum. sicut et oppositum pietas vno modo accepta id est est quod cultus diuinus. **E**t peccatoribus. ex infirmitate delinquentibus. **S**celeratis. qui peccant ex certa malicia.

Et pramianatis. peccatis carnalibus generaliter. cetera patet vsq; ibi.
Plagiariis. i. a suis plagas et vbera alijs in ferre.
Medacibus. mendacio pernicioso.
Et si quod aliud sane doctrine aduersatur. omne tale quod est per legem puniendum.
Que. i. sana doctrina. **E**t si in euangelio. cuius corcordat omnibus veritas.
Glorie beati dei dicit enim gloria etc. quod si dicant hanc gloriam. **Q**ue. i. euangelium.
Creditum est mihi tanquam ipsi fideliter predicato. **G**ras. quod fecit mentionem de euangelio sibi credito. id est incident gratias agit deo de sua uocatione ad fidem et apostatum dei. **G**ratias ago ei qui me confortauit in christo ihesu. **F**im quod dicitur. **A**ct. ix. **S**aulus autem multo magis ualescebat et confundebat iudeos etc. **Q**uia fidelem me existimauit. i. iudicauit. **P**ones in misterio apostatus. **Q**ui plus blasphemus fui contra personam christi. **E**t persecutor et contumeliosus. contra membra eius. persecutor in factis. contumeliosus in uerbis. **S**ed mihi dei. scilicet sum. i. remissionem peccatorum. **Q**uia ignoras feci. quod enim ignoranter committit facilius ignoscitur quam quod ex certa malicia perpetratur. **I**n incre. i. false credens bene agere. **S**uprabundauit autem gratia domini. quod non solum sum persecutus ab eo remissionem peccatorum. sed etiam collationem donorum suorum. id est subdit. **C**um fide et dilectione fidei enim per caritatem formate conueniunt alia dona ad gratiam gratum facientem pertinentia. **F**idelis sermo. i. uerus. **E**t omni acceptatione dignus. quod est uisus audientibus. et quod sit ille subdit. **Q**uia christus iesus uenit in hunc mundum. i. carne passibilis. **P**eccatores saluos facere. sua benedicta passione cuius effectus in baptismo conuincatur. **Q**uorum primus ego sum. non ordine temporis. sed magnitudine iniquitatis ut exponit gloria. **S**ed quod multi quibus peccauerunt in christum ipsum in persona propria nequa pequendo. id est dicendum uel melius quod cum dicitur. **Q**uorum primus ego sum. sic intelligatur. scilicet in illos qui de peccato ad gratiam reuocantur. quod si reuocatio fuit in paulo ualde mirabilis propter quod in ecclesia solennizatur. et sic ly primus excellens tantum notat uocationis huius. **E**t huic concordat littera sequens cum dicitur. **P**rius in me primus. i. principaliter. **C**ristus iesus omnem patientiam. i. perfectam patientiam. **O**nderet. me miserabiliter reuocando cum eum in actu pequendi eum in membris suis. **I**nformationem eorum qui credituri sunt. ut nullus pertinetatem peccati sui desperet persequi misericordiam christi. et ulterius. **D**icit eternam. id est concludit ulterius. **R**egi autem seculorum. i. trinitati eterne. eternitas enim que simpliciter est induisibilis non apprehenditur nisi per operationem ad tempus infinitum. quod designat nomine seculorum. **I**mmortalis. ad diuinam iouis et saturni et huiusmodi. qui fuerunt homines mortales. **M**ultis

ta sed iniustis et non subditis impijs et peccatoribus sceleratis et contaminatis: pricidis et mricidis: homicidis. fornicarijs: masculoꝝ concubitoribꝰ: plagiarijs: medacibꝰ et puris et siquid aliud sane doctrine aduersat q̄ e fm euangelium glie bti dei qd creditu e mihi. **G**ras ago ei q me confortauit in xpo iesu dno nostro. qz fidelē me existimauit ponēs in misterio. qui plus blasphemꝰ fui et persecutor et contumeliosꝰ fm miaz dei cōsecutꝰ sū. qz ignorās feci in incredulitate. **S**uprabūdauit autē grā domini nr̄i: cum fide et dilectiōe q̄ e in xpo iesu. **F**idelis sermo: et i oī acceptōne dignus quia

bill. ad differentiam idolorum que sunt de materia sensibili.
Soli deo. per hoc enim non significat in deo solitudo cum in eo sunt tres persone. sed per hoc fit exclusio omni alteri a cultu dei debito. id est subdit. **E**t honor et gloria etc. **H**oc preceptum. **D**ic apostolus reddit ad apostatum inducendo timotheum ad resistendum doctoribus falsitatibus dicens. **H**oc preceptum commendo tibi tanquam fideliter adimplendum.

Com predeces in te prophetas. i. fm illud quod spiritus sanctus reuelauit mihi de te futurum: a quo ordinarem te episcopum.
Pt milites in illis bonam militiam habes fidem et bonam conscientiam. **Q**uam quidam repellentes: circa fidem naufragauerunt. ex quibus est hymaneus et alexander quos tradidi sathane ut discant non blasphemare.

Sed in iustis. i. inique agentibus contra primum. **E**t non subditur. i. rebellibus superioribus suis. **I**mpius agentibus contra deum. sicut et oppositum pietas vno modo accepta id est est quod cultus diuinus. **E**t peccatoribus. ex infirmitate delinquentibus. **S**celeratis. qui peccant ex certa malicia. **E**t pramianatis. peccatis carnalibus generaliter. cetera patet vsq; ibi. **P**lagiariis. i. a suis plagas et vbera alijs in ferre. **M**edacibus. mendacio pernicioso. **E**t si quod aliud sane doctrine aduersatur. omne tale quod est per legem puniendum. **Q**ue. i. sana doctrina. **E**t si in euangelio. cuius corcordat omnibus veritas. **G**lorie beati dei dicit enim gloria etc. quod si dicant hanc gloriam. **Q**ue. i. euangelium. **C**reditum est mihi tanquam ipsi fideliter predicato. **G**ras. quod fecit mentionem de euangelio sibi credito. id est incident gratias agit deo de sua uocatione ad fidem et apostatum dei. **G**ratias ago ei qui me confortauit in christo ihesu. **F**im quod dicitur. **A**ct. ix. **S**aulus autem multo magis ualescebat et confundebat iudeos etc. **Q**uia fidelem me existimauit. i. iudicauit. **P**ones in misterio apostatus. **Q**ui plus blasphemus fui contra personam christi. **E**t persecutor et contumeliosus. contra membra eius. persecutor in factis. contumeliosus in uerbis. **S**ed mihi dei. scilicet sum. i. remissionem peccatorum. **Q**uia ignoras feci. quod enim ignoranter committit facilius ignoscitur quam quod ex certa malicia perpetratur. **I**n incre. i. false credens bene agere. **S**uprabundauit autem gratia domini. quod non solum sum persecutus ab eo remissionem peccatorum. sed etiam collationem donorum suorum. id est subdit. **C**um fide et dilectione fidei enim per caritatem formate conueniunt alia dona ad gratiam gratum facientem pertinentia. **F**idelis sermo. i. uerus. **E**t omni acceptatione dignus. quod est uisus audientibus. et quod sit ille subdit. **Q**uia christus iesus uenit in hunc mundum. i. carne passibilis. **P**eccatores saluos facere. sua benedicta passione cuius effectus in baptismo conuincatur. **Q**uorum primus ego sum. non ordine temporis. sed magnitudine iniquitatis ut exponit gloria. **S**ed quod multi quibus peccauerunt in christum ipsum in persona propria nequa pequendo. id est dicendum uel melius quod cum dicitur. **Q**uorum primus ego sum. sic intelligatur. scilicet in illos qui de peccato ad gratiam reuocantur. quod si reuocatio fuit in paulo ualde mirabilis propter quod in ecclesia solennizatur. et sic ly primus excellens tantum notat uocationis huius. **E**t huic concordat littera sequens cum dicitur. **P**rius in me primus. i. principaliter. **C**ristus iesus omnem patientiam. i. perfectam patientiam. **O**nderet. me miserabiliter reuocando cum eum in actu pequendi eum in membris suis. **I**nformationem eorum qui credituri sunt. ut nullus pertinetatem peccati sui desperet persequi misericordiam christi. et ulterius. **D**icit eternam. id est concludit ulterius. **R**egi autem seculorum. i. trinitati eterne. eternitas enim que simpliciter est induisibilis non apprehenditur nisi per operationem ad tempus infinitum. quod designat nomine seculorum. **I**mmortalis. ad diuinam iouis et saturni et huiusmodi. qui fuerunt homines mortales. **M**ultis

habita patiens naufragium perit et alij cum eo. sic tales a fide cadentes inducunt alios ad infidelitatem. **E**x quibus est hymaneus et alexander. nomina sunt propria hominum. **Q**uos tradidi sathane. eos excoicando. et etiam vexationi demonis subdedito. demones enim in inferno executores sunt diuine iusticie. et etiam aliqui in hunc mundo sicut dicit ps. lxxvij. **M**isit ira indignationis sue indignationem et iram et tribulationem in missionem per angelos malos. **P**t discat non blasphemare correcti per experientiam pene. excoicatio enim et talis afflictio medicinalis est. **P**rima ad timotheum.

Capi. i. ubi dicitur in postil. **F**abul et genealogijs. **A**dditio Er fabulas in hunc intelligende videntur quod fabule frivole et inanes que sepe in talmudicis doctrinis inueniuntur. ut dictum fuit satis large in additionibus super Esa. xxxij. et Zach. v. quod quidam fabule a doctrina pharisaeorum descendunt sic et totum ipsum talmud. in quibus fabulas multas dicunt de tempore messie veteri fabulosa que potius sunt deridenda quam audienda. ut dicitur in libro que dicitur Canhedē. quod tempore messie germiaret terra promissionis panes coctos et formatos ac si essent in clybano. **S**icut quod terra illa germiaret tempore messie vestes sericeas fm exigentia cuiuscumque indui uolentis. ex quibus fabulis multi eorum inciderunt in errorem credentes quod christus non uenit. ex qua ista et filia non fuerunt facta. **O**bservatio autem legalium si sit erronea non tamen proprie dicitur fabula. **H**abuit etiam aliqui ueritatem realiter hanc etiam fundamentum in littera. et si non sane intellecta. traditiones etiam iudeorum quibus irritum faciebatur mandatum diuinum. id est dicende sunt erronee seu perniciose non tamen fabule. **C**irca genealogias in hunc loco dicitur considerandum est quod iudei assererent quod nullus esset idoneus ad docendum de lege diuina nisi esset de tribu leui uel de tribu ysachar. **D**e leui enim legitur Deut. vlti. **D**ocebat iudicia tua iacob et lege tua israhel. **D**e ysachar uero legitur. i. pal. xij. **D**e filiis que ysachar uel eruditi que non erant singula tempora ad precipiendum quod facere dicit israhel. **D**ixit istis genealogijs iudei nitebantur excludere paulum ab idoneitate docendi legem diuinam. eo quod non esset de

Ad Timotheum I

p se. qz si non statim exaudiat in effecti: exaudiet tñ tpe
ppter. scdo qstū ad mulieres di. b **S**ilr z mulieres.
supple orare volo. c **I**n habitu o manu. i. decētī z ho-
nesto. d **C**ū verecūdia q̄ ē p̄ciosum ornamentū in frō-
te mulieris. q̄ caret frons meretricis. **P**iere. iij. **F**rons
mulieris meretricis
facta ē tibi. qz nolui
sti erubescere.

Et sobrietate. ge-
stus decēt. f **O**-
nates se. nō curi ose-
iō subdit. g **N**ō
in tortis crimib⁹. id ē
crispatis z capiti⁹
nō velat. h **A**ut
auro. i. aureis orna-
mēt. i. **A**ut mar-
garitis. affixis auro
vel argēto vel in ve-
stibus p̄latis circa
collū z manus
k **O** in veste p̄cl-
osa. z ista s̄ intelligē-
da vltra modū stat⁹
aut p̄sone. qz s̄t curi-
ositate. z incitant
in peccatū luxurie.
l **S**z qd̄ decet mu-
lieres. s. h̄e vestes
simplices z hōestas
m **P**ro. pie. p opa
bona ita q̄ pecunia
nō expēdat in tali-
bus vanis z curio-
sis s̄ in opib⁹ pietat-
is q̄ debēt eē orna-
mēta ml̄ieris.

Silr z ml̄ieres i hitu orna-
to cū verecūdia z sobrieta-
te ornates se non in tortis
crimib⁹ aut auro aut mar-
garitis vel veste p̄ciosā: s̄
m qd̄ decet ml̄ieres p̄mittē-
tes pietatē p opa bōa. mu-
lier i silētio discat cū oi sub-
iectiōe. **B**ocē aut mulieri
q nō p̄mitto neqz dñari in vi-
rū s̄ esse i silētio. **A**dā enīz
z prim⁹ format⁹ ē deide eua
z adā nō ē seduct⁹ mulier
aut seducta i p̄uaricatione
y fuit. **S**aluabit aut p filioz
z generationē: si p̄māserit in
fide z dilectiōe z sanctifi-
catione cum sobrietate.

Capitulum. iij.

Fidelis sermo. Si q̄s
episcopatū desiderat
bonū opus desiderat

Mulier in silētio discat. s. a p̄dicato-
re i eccia. z a viro suo i domo. o **C**ū oi subiectiōe. i. hu-
militate. p **D**ocere aut mulieri nō p̄mitto. qz docē est
op⁹ sapiētis. sapia vō nō viger in ml̄ierib⁹ de cō. curia.
q **N**eqz dñari in virū. s. suū. r **S**z eē in silētio. z non
p̄dicēdo s̄ in licit⁹ z honestis ei obediēdo. qd̄ declarat p
p̄mū hoīem z feminā di. s **A**dā em̄ p̄m. i. p̄ format⁹
ē **G**en. j. **D**einde eua. **G**en. ij. z b de costa ade. ad oñ
dendū q̄ vir ē p̄ncipiū ml̄ier⁹ qd̄ p̄ferē ei qd̄ ē ex p̄ncipio
v **E**t adā nō ē seduct⁹. s. in b q̄ crederet eē vep̄ serpent⁹
dictū. **E**rit s̄c̄ dñ. s̄t tñ seduct⁹ in b q̄ ad exhortationez
ml̄ier⁹ comedit de ligno vitico ne p̄tristaret eā. z qz cre-
didit illā trāsgressionē nō sic eē puniēdā. r **M**l̄r aut
seducta i p̄uaricatione fuit qz dictū serpentis vep̄ eē credi-
dit. ista tñ. ij. sen. diffusi⁹ p̄tractant. y **S**aluabit tñ p fi-
li. gene. q. d. lz nō saluet p doctrinā quā sibi nō p̄cedo. sal-
uabit tñ p educationē plis ad dei futurē. qd̄ ceder sibi i
meritū vite etne. z **S**i p̄mā. i. si. erga deū. a **E**t dile-
ctione. erga viz. b **E**t san. cū so. circa pp̄iū subiectū.

Fidelis sermo. **D**ec ē tertia ps in q̄ in **C**ap. iij.
struit timothe⁹ de scio actu ad ep̄m p̄tinēte q̄ ē or-
dinare q̄dus eccie. **E**t diuidit i duas ptes. qz p̄ po-
nit i instructio. scdo instructiōis rō ibi. **D**ec tibi scribo.
Prima adhuc i duas. qz p̄ ponit instructio d̄ maiori gra-
scdo de miori ibi. **D**yacones. **C**irca p̄mū dicit. a **F**i-
delis sermo. i. ver⁹. z subdit i aliq̄b⁹ libris. **E**t oi acceptiōe
plen⁹. nō ē in libris correcl. b **S**i q̄s ep̄a. desi. bo. op⁹
desi. q. d. nō ē desiderādus pp officij dignitatē s̄ pp anne-
rū laborē q̄ ē ordinat⁹ ad honozē dei z p̄ximi salutē. vñ
d̄ ab ep̄i. qd̄ ē. s. z scopos intētio qz d̄z sp̄ intēdē saluti
pleb sibi p̄missē dicit at̄ h aliq̄ q̄ p ep̄atū itelligit sacerdo-
tū. qd̄ ē t̄ officij intēdēdi saluti ppli sibi p̄missi. qz ime-
diatē p̄ agit de statu dyaconi. vtz i lra. z nō ē visile q̄ scri-
bēdo de statu ep̄i statū trāsiret ad statū dyaconi sacerdo-
tio p̄termisso. **A**lij dicit q̄ timothe⁹ erat fact⁹ p̄mas. eo

q̄ ecclesia ephesina erat p̄ncipalis totius p̄sintie. i qua
erat multi ep̄i p timotheū instruēdi. ppter qd̄ ap̄ls instruit
eū quis sit instruēdus i ep̄m di. c **O**ptet q̄ ep̄m rē. p̄t
tñ p̄ueniēter dici q̄ instruit eū de vtroqz sub nomine ep̄i sa-
cerdotis officij p̄phēdent. qz sic ē dictū ad ostiū vtrius-

Oportet em̄ ep̄m irrep̄hē-
sibile esse vnius vxoris vi-
rū sobrium ornatum pru-
dentem pudicū hospitalē
doctorem: nō vinolentum
nō p̄cussorem: s̄ modestuz
non litigiosum: non cupi-
dum: sue domui bene p̄po-
sitū filios habentem subdi-
tos cū omni castitate. **S**i
q̄s aut domui sue p̄esse ne-
scit: quō ecclesie dei dili-
gentiā habebit. **N**on neo-
phitum ne in sup̄biam ela-
tus in iudiciū incidat dy-
boli. **O**ptet aut z illū testi-
moniū h̄re bonū ab his q̄
foris s̄t vt n̄ i obprobriū in-
cidat z in laqueū dyaboli
Dyacones s̄lter pudicos
nō bilingues: non multo
i vino deditos: nō turpe lu-

qz p̄tinet sup̄intēdē
p̄plo magis tñ extē
sine ad offiū ep̄i. s. i
tota diocesi sua. ad
officiū vō sacerdo-
tis i prochia. sic iḡt
docet quis sit instru-
endus in vtroqz offi-
cio di. c **O**ptet q̄
ep̄m irrep̄hēsibilez
eē. i. sine notabili d̄-
fectu z integre fame
v̄sta tñ p̄ditio z alie
sc̄q̄ntes maḡ relū-
cere debēt i ip̄o ep̄o
q̄ i sacerdote curato
d̄ vni⁹ vxoris vi-
rū. s. p̄ baptisimū. si
em̄ an̄ baptisimū ha-
buit vxorē. z mōtua
fuerit non p̄iudicat
ei q̄ p̄ baptisimū
possit accipere vñā ali-
am. qz baptisim⁹ tol-
lit illā irregularita-
tē vt d̄z etiā in glo.
e **S**obriū i cibis z
potib⁹. f **D**ana-
tū. in moribus
g **P**udētē. in agi-
bilib⁹. h **P**udi-

cū. i. honestū in exteriori gestu. i **H**ospitalē. in pietatē
actu. k **D**octorē. i. abile ad docēdū rōne scie z faciēde
l **N**ō vinolētū. i. ad potationē vini assuetū m **N**ō p̄-
cussorē. ex iracūdia. n **S**z modestū. p̄ rep̄sionē passio-
nū. o **N**ō litigiosum. ita q̄ nō solū ex ira non p̄curat
aliquē. vt dictū ē. s̄ nec ēt v̄bis iniuriosis p̄redat **N**ō
cupidū. qz vict⁹ z vestit⁹ debēt eē diuitie xp̄ianoz z ma-
xime ep̄oz z sacerdotū. j. vj. **D**ites alimēta z q̄b⁹ tega-
mur his p̄tēri sim⁹ q **S**ue domui bñ p̄positū. i. dilige-
tē de bona p̄uisiōe dom⁹ sue z maxime circa plē i mori-
bus informādā. iō subdit. r **F**ilios h̄ntē subditos. id
est reuertētes z obediētes. s **C**ū oi castitate. z nō sint
sic filij heli q̄ dormiebāt cū ml̄ierib⁹ q̄ excubabāt ad osti-
um tabernaculi. j. Reg. ij. t **S**i q̄s aut domui sue p̄esse
nescit. negligētē se h̄ns circa eā. v **Q**uō eccl. dei dili-
ha. q. d. nō ē verisile. qz qlibet nālī inclināt circa p̄uisi-
ōe vxoris z filioz. vñ bruta aialia nālī instructu circa hu-
iusmodi curā s̄t sollicita. r **N**ō neophitū. i. de nouo
p̄uersum ad fidē. z d̄z a neos qd̄ ē nouū z p̄bitos qd̄ est fi-
des. y **N**e in sup̄biā elat⁹. ex sua p̄motione festina.
z **I**n iudiciū dyaboli. a **I**ncidat. i. deiciat a statu grē
z dignitatē pp̄ suā sup̄biā. sic dyabol⁹ pp̄ suā sup̄biā fuit
delect⁹. b **O**ptet aut illū z testi. ha. bonū ab his q̄ fo-
sūt. i. ab infidelib⁹. c **N**ō i obpro. inci. z in p̄tēptuz
nō solū sue p̄sone s̄ etiā eccie. in quā redūdat cōrept⁹ p̄-
curatoris ei⁹. d **E**t laq̄um dyaboli. i. in odsiū z rācorēz
z illos a q̄b⁹ p̄cipit se cōtēni. e **D**yacones. h p̄r istru-
it timotheū de statu miori. z p̄ de dyaconib⁹. scdo de mu-
lierib⁹ ibi. **M**ulieres. **C**irca p̄mū dicit. e **D**yacones.
silr. supple optet eē. f **P**udicos. i. maturos z hōestos
in aspectu z exteriori gestu g **N**ō bilingues. qz p hoc
suscitant in ecclesia dissensiones. h **N**on multo vino
deditos. qz p hoc aufertur sensus discretionis q̄ requirit
in ecclesie m̄stris. i **N**on turpe lucrū sectātes. h̄ndo
oculū magis ad r̄pale bonū q̄ ad sp̄uale ministerium.

Epistola pauli

Haberes ministerium fidei. i. cognoscetes circa fide illud quod est simpliciter laicis occultum. ut possint eos docere. **I**n conscientia pura. in tali doctrina quantum non attendendo. sed honore divinum. **M**edicum autem presentem primum et. i. animum applicetur misterio. presentem de moribus et fide. **N**ullum crimine habentes. quod debet esse integre fame. aliter eorum infamia in dedecus ecclesie redudaret. **M**ulieres. **H**ic instruit eum de mulieribus dicens. **M**ulieres sicut. **S**upp. o. esse. **P**udicas. i. non solum castas interius. sed etiam honestas i sensibus exterioribus. **H**ic enim proprie importat pudicitiam. **N**on detrahentes. quod frequenter contingit mulieribus. **H**ic vixores ministro ecclesie debet per ceteros moribus pollere. **S**obrias in cibo et potu et vestitu. **F**ideles in omnibus. i. verbis et factis. **E**t revertit ad dyacones dicens. **D**yacon. vni. vxo. ris sint viri. expona ut. **Q**ui filii. **H**ic primum. eos in moribus informando. **E**t suis domibus vxo. rem et familia debite regendo. **Q**ui enim bene ministraverunt. in gradu dyaconi. **G**radum bonum sibi acquirunt. id est merebuntur quod fiat sacerdotes et episcopi. **E**t multa fiducia se habundant finaliter vitam beatam. **I**n fide. i. per fide iesu christi. **H**ec tibi. **D**osita instructio de gradibus ecclesie. **H**ic primum ponit instructionis rationem cum dicit. **H**ec tibi scribo quod subditur. **F**ili timothee. non est de textu. sed est glossa. in linearibus inserta textui per scriptores. **S**peras me venire ad te cito et. quod. si aliter deo disposuerit. ita quod non possim te docere verbo de ordinatione ecclesie. doceam te saltem per scripto. **E**t scias quod opteat te in domo dei conversari quod est ecclesia et. i. ecclesiam convenienter regere et ordinare. **C**olumna. recta et fortis ad sustinendum. **E**t firmamentum vitae. i. euangelice quam ecclesia sustinuit firmiter etiam in persecutioibus maximis. **E**t manifeste magnus est pietatis sacramentum. i. sacrum secretum scilicet incarnatio ubi divini. quod dicitur sacramentum pietatis. ex maxima enim pietate et occulta pietatis processit incarnatio filii. ut esset hostia imolata pro salute mundi. **Q**uod manifestum est in carne. i. assumpta. **H**ic enim quod christus tactu sue manus sanabat leprosum. **E**t verbo suo suscitabat mortuos. et impatiue tanquam propria virtute. apparebat quod virtus divinitatis sub carne latebat. **I**ustificatum est in spiritu. i. per spiritum sanctum in stitiam christi testificantem. **H**ic quod dicitur ioh. xvj. **C**um venerit spiritus veritatis. ille arguet mundum de peccato et de iusticia et de iudicio. et subdit. de iusticia deo. quod ad primum vado. tunc enim erat mittendus spiritus sanctus in signo visibili. i. post ascensionem christi. **I**oh. vij. **Q**uod dicitur enim erat spiritus datus. quod non dicitur erat iesus glorificatus. spiritus autem sanctus apparuit in signo visibili fuit testimonium evidens iusticie christi et quod erat vni. deo cum patre. sic dixerat quod tunc declaravit per vxo. et. i. per quod credit dicitur tunc tria milia. **A**pparuit angelis. **H**ic enim an cognoverit christi mysterium tunc ipso completo in effectu cognoverit non modo. i. noticia experientiali seu intuitiva. ut declaratum fuit diffusum. **E**p. iij. **M**edicum autem presentem est gerit. per apostolos et spiritum sanctum per paulum quod spiritus sanctus fuit apud gentes. **G**al. ij. **Q**ui operatur est petro in apostatu circumcisiois operatur est et michi inter gentes et. **C**reditum est in mundo. nam a tempore apostolorum et

bus mundi primum predicatum fuit christi mysterium. et ab aliis creditum ut declaratum fuit. **S**. pleni. **R**o. x. **O**mnium assumptum est in gloria. quod christus in corpore glorioso resurrexit et sic in celum ascendit ut habet actum. **I**n ca. iij. ubi dicit in postil. **N**on ne opheticum. i. de nouo perversum ad fidem. **A**dditio.

Hic dicitur hic neopheticum. i. de nouo ad fide perversum intellegendum est de propinqua novitate temporis. vni. gl. in hoc loco. **H**ereticus cathecuminus hodie potest hereticus in theatro. hodie in ecclesia. vespere in curru. hodie in altari. **H**ec i. glossa. **E**x quod primum quod non loquitur apud de loginam temporis dicitur. **H**ic de breui. **N**on enim dicitur glo. olim cathecuminus. hodie pontifex. et sic de aliis in quibus dicitur loginam posset intelligi. **H**ic et hodie quod dicitur peritiam temporis et futuri breves tunc. **I**n religioe autem neopheticus dicitur vxo. ad annum pbatonius non ultra et.

Magnus est pietatis sacramentum quod manifestum est in carne iustificatum est in spiritu apparuit angelus predicatum est in gentibus creditum est in mundo assumptum in gloria.

Capitulum. iij.

Spiritus autem manifeste dicitur quod in novissimis temporibus discendent quidam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum in hypocrisis: loquentium mendacium et cauteriatam habitum suam conscientiam prohibentium nubere abstinere a cibis. **Q**ui deus creavit ad percipiendum cum gratia actione fidelibus

Capitulum. iij.

Spiritus autem manifeste. **H**ec est quarta pars principalis in qua instruit timotheum de alio actu pertinere ad episcopum. quod est docere populum. et dividit in duas partes. quod per excludit mundum docendi erroneum. scilicet potest verum ibi. **H**ec propones. **C**irca primum dicit. **S**piritus autem sanctus. **M**anifeste dicit. id est reuelat michi et aliis. put sibi placet et dicit. manifeste. quod reuelationes diuine certe sunt illi quibus fuerunt. **Q**uia in novissimis temporibus. potissime circa tempore antichristi. **D**isce. qui. i. alii quod notabiles persone. **E**t fide. sic pleni. dicitur fuit. **S**. ij. **T**hef. ij. sup illud vbi. **C**um nisi venerit discessio primum et. **A**ttendentes spiritibus. i. malignis. **E**rroris. i. ducuntur homines in errorem. **E**t doct. demo. in falsis prophetis loquentium. sic ei saluator promissit discipulos in omnem civitatem et locum quod ipse erat venturus. ut habet **L**uc. x. et illi loquentes in spiritu sancto sic et antichristus promittet prophetas suos loquentes spiritu diabolico. **I**n hypocrisis. i. in scitrate simulata. **M**endacium mentium mendacium. ut per scitatis simulationem facillime credatur mendacium. **E**t cauteriatam. i. obstinatam in ardore sue malicie et concupie. est enim cauterium ferrum ignitum quod visum caro. et per duriciam ferri intelligit obstinatio in malo. et per igneitate ardor malignitatis et concupie. **P**rohibentium nubere quasi si sit malum pro se. cum deo nuptias fecerit tanquam bonas **G**ene. ij. et eas approbaverit. **M**atth. v. dimittit tamen nuptias propter continentiam seruandam. ut liberi deo seruiant et dimittit minus bonum propter maius. **A**bstinere a cibis. tanquam ab imundis pro se. et illicitis. quod tamen est falsum. cum sint dei creature omnis aut creatura dei pro se bona est. potest tamen fieri aliis cibis malus alicui pro accidens ut quod prohibet sibi a superiore. et sic aliquid cibi fuerit illicitum in deis ve. test. quod in lege prohibuit. **S**ed quod talis abstinencia pertinet ad ceremonialia quod cessant in noua lege. ut dicitur fuit supra per capitulum. id talis observatio non est licita. ut obligans ex veteri lege. potest tamen homo ab illis vel ab aliquibus eorum abstinere alia ratione. utpote propter maceracionem sue carnis: vel propter conseruationem sue sanitatis. **Q**uos deus creavit ad percipiendum. i. ad utendum. **C**um gratiarum actione. de beneficio dei. **F**idelibus. et pro id est.

Ad Timotheum I

His q̄ cognouerūt veritatē. s. etiā gelicā p̄ quā legalia cessauerūt. s. Quia ois rē. r̄ p̄z ex dictis. r̄ subdit rō cū dī. **S**anctificat̄ em̄ p̄ verbū dei. s. incarnatū **E**t ofonē. s. fidelīū qui gr̄as agūt deo de cibo a deo si bi p̄stīto. r̄ sic cedit eis nō solū ad salutē corpis. s. etiā aie

Hec p̄ponēs. ex cluso modo docēdi erroneo. **H**ic p̄r p̄ sequit̄ verū docēdi modū. r̄ p̄ q̄tuz ad oēs generalit̄. sc̄do q̄tū ad aliq̄s p̄sonas sp̄alit̄. ibi. **S**eniores docere v̄o supponit vitam virtuosam r̄ sciam sine quibus act̄ docēdi nō est efficac̄. iō apl̄s p̄ iducit timotheū ad docēdi actū. sc̄do ad v̄tutis exercitiū: ibi. **E**t exerce teip̄m. tercio ad sacre scripture studiū: ibi. **D**um venio. **C**irca primū dicit. **H**ec p̄ponens. s. q̄ nuptie sint bone r̄ cibi liciti. vt̄ p̄dictū est

Frib̄. i. fidelib̄ **B**on̄ eris minister ihu xpi. exeq̄ns doctrinā ei⁹ r̄ voluntatē. **E**nutrit̄ verbis fidei. catholice. **E**t bone doctrine. aplice. **Q**uā assecut̄ es. p̄ gradu ep̄alem. nā ep̄i sunt successores ap̄loy. vt̄ dicit̄ in decretis. xxi. dif. ca. in nouo testamēto. **I**neptas at̄ r̄ inanes fabulas. i. quas anus solēt narrare: r̄ q̄ p̄ nihilo sunt cōputande. **D**euita. talia em̄ in doctrina fidei n̄ sunt p̄ponēda. **E**t exerce. **H**ic p̄r inducit timotheū ad virtutis exercitiū dicens. **E**t exerce teip̄m ad pietates r̄ accipit̄ hic pietas duplicit̄. vno mō put̄ pietas est idē qd̄ cult̄ diuin⁹ in quo d̄z exerceri ep̄s. **A**lio mō put̄ pietas importat cōdescensionē ad primū. qd̄ etiā p̄inet ad ep̄m tam in corporalibus q̄ in sp̄ialibus. r̄ subdit rōnē huius exercitiū dicens. **N**am corpo. exercitatio. in te iunij r̄ vigily hui⁹. **A**d modicum utilis est. s. ad repressionē cōcupiscētie carnis q̄ sic in eo exercitā quod modicum in timotheo valebat. cui⁹ caro sufficient̄ est repressā tam ex infirmitate corpis vt̄ habet̄ capitulo sequenti q̄ ex bono virtutis exercitio. **P**ietas aut̄ ad oia utilis est. qd̄ patet ex dictis cū bene disponat hoīem ad deum r̄ ad primū. **P**romissionē h̄ns vite que nūc est. s. gr̄e **E**t future. s. glorie. iō dicit̄ apl̄s. **F**idelis sermo. i. verus. **E**t omni acceptione dign⁹. q̄ credenti p̄ficius. **I**n hoc em̄ labo. r̄ maledi. i. opprobria sustine mus. **Q**uia speram⁹ in deū viuū. q̄ fidelis est reddēdo p̄miū. iō subdit̄. **Q**ui est saluator hoim. q̄tuz ad sufficientiā ex pte sui. **M**axie fidelīū. dicit̄ maxie q̄ eoz est saluator q̄tū ad sufficientiā r̄ efficacitā. **P**recipe hec. vt̄ h̄ns auctoritatē. **E**t doce. vt̄ habens sciaz **N**emo adolescētā tuā contēnat. i. s. sis iuuenis etate. tñ sis senex in morib⁹ vt̄ nullus habeat occasionem te contēnendi. iō subdit̄. **S**ed exemplū esto fidelīuz in verbo. sane doctrine. **I**n cōuersatione. sancte vite. **I**n charitate. q̄tū ad p̄fectionē affect⁹. **I**n fide. q̄tū ad p̄fectionē intellectus. **I**z aut̄ charitas r̄ fides sint interius in mente. tñ relucēt exteri⁹ in ope. ideo subdit̄. **I**n castitate. i. in mūdicia corpis r̄ aie. **D**um ve-

nio. **H**ic p̄r inducit timotheū ad sacre scripture studiū dicens. **A**tende lectioni. legis p̄phetarū r̄ euangelij. r̄ q̄ illud qd̄ accipit̄ in studio d̄z refundi p̄ exhortationem r̄ p̄ doctrinā in pp̄lo. iō subdit̄. **E**xhortationi. q̄tū ad agenda. **E**t doctrine. q̄tū ad credēda. **N**oli negligere gr̄am que ē in te. ne de talento abscondito arguaris **Q**ue data est tibi p̄ p̄phetiā. anteq̄ em̄ ordinaret̄ ep̄s reuelatum fuit paulo bonū futuruz ecclie ex ei⁹ ordinatione: r̄ sic p̄ p̄phetiā fuit ordinat⁹. **C**uz impositiōe manū p̄sbyterij. **E**st aut̄ p̄sbyterium dignitas vel officiū p̄sbyterij. r̄ accipit̄ hic p̄sbyteriū p̄ ep̄atu. sicut ecōuerso sub nomie ep̄i vel ep̄at⁹ cōprehēdit̄ p̄sbyter seu p̄sbyterat⁹: vt̄ in p̄ncipio ca. p̄ce. r̄ dicit̄. **M**anū. in plurali q̄ in p̄secratioe ep̄i plures requirūt̄ alij ep̄i. **H**ec meditare. s. sacra lectionē vt̄ p̄dictū est r̄ officij tui dignitatē. **I**n his esto

In ope exequēdo p̄ doctrinā sanā r̄ alia p̄nētia ad dignitatē ep̄alē. **E**t p̄se. tu⁹ ma. sit oib⁹. ita q̄ oēs p̄cipiat te p̄ficere nō solū tibi s̄ etiā ecclie. **A**tende em̄ tibi. q̄ lit̄ viuas. **E**t doctrine. q̄lit̄ doceas sicut xps cepit̄ facere r̄ p̄ docere. **I**nsta i illis. diligenter exequendo. **H**oc em̄ facies r̄. p̄z ex dictis snia. **S**eniorē. p̄missō actu docēdi generalit̄ quo ad oēs. **H**ic p̄r ponit̄ docēdi modus q̄ ad p̄sonas sp̄ales. nā sicut dicit̄ **G**reg. i pasto. fm̄ q̄litatē auditor̄ d̄z formari fimo doctor̄. **S**ciēdū etiā q̄ corripe aliquē v̄bo est eū docē: dīc̄ igit̄. **S**eniorē ne increpaueris. arguēdo eū v̄bis duris. **O**bscra vt̄ patrē. vt̄ caueat ab indecētib⁹ sue senectutis. hoc tñ nō est intelligēdū de senib⁹ obstinat̄ i sua malicia: qui sunt acrit̄ arguēdi sicut **D**aniel dure corā oib⁹ in crepauit senes impudicos **D**an. xiiij. **I**uuenes vt̄ fr̄es. vt̄ p̄cipietes affectū dilectiōis facit̄ corrigāt̄. **A**nus vt̄ m̄res. vt̄ honorifico v̄bo ad bonū magis moueant̄. **I**uueculas vt̄ soroz. vt̄ māsuētudie corrigāt̄ fm̄ illō p̄s lxxix. **Q**m̄ supueniet māsuētudo r̄ corripiemur: verit̄ q̄ talis māsuētudo nō d̄z eē nimis alliciēs. iō subdit̄ **I**n oī castitate. **N**ec aliq̄ signo: nec v̄bo possit̄ aliq̄s ep̄m notare de aliq̄ leuitate erga iuueculas. **C**a. v. **D**uas honora. **H**ec ē q̄nta ps hui⁹ epl̄e. **I**n timotheū instruit̄ de q̄nto actu ad ep̄m p̄nēre. q̄ ē bona ecclie fidelit̄ dispēsare q̄ dispēsāda sūt m̄stris ecclie r̄ paupib⁹. nā ep̄s p̄ est pauper. **I**n paupes ar̄ vt̄ maxie eē cōpatiēdū paupib⁹ viduis. r̄ iō p̄ instruit̄ timotheū de viduis. sc̄do de ecclie m̄str̄: ibi. **Q**ui bñ p̄sūt. **D**ia i duas. q̄ p̄ p̄ponit̄ intētū in generalī. sc̄do p̄sequit̄ magis in sp̄ali: ibi. **S**i q̄. **C**irca primū sciēdū q̄ honoz dupl̄ accipit̄ i scriptura. vno mō p̄ reuerētie exhibitioe. alio mō p̄ necesarioz admistratioe. vñ dīc̄ saluator **M**arh. viij. q̄ illi q̄ s̄ specie religionis faciebāt oblationē de b̄. vñ parētes debebāt sustētari: erāt trāsgressores diuini p̄cepti d̄ honore parētū. **S**ciēdū ē q̄ vidue vere sūt i dupl̄ici gradu: quia

Duas honora: **A**tende. n. tibi r̄ doctrine: insta in illis **H**oc em̄ facies r̄ teip̄suz saluū facies: r̄ eos qui te audiunt. **S**eniorē ne increpaueris: sed obscra vt̄ patrem **I**uuenes vt̄ fr̄es: **A**nus vt̄ matres: iuueculas vt̄ sorozes in omni castitate. **C**a. v. **D**uas honora: **I**n ope exequēdo p̄ doctrinā sanā r̄ alia p̄nētia ad dignitatē ep̄alē. **E**t p̄se. tu⁹ ma. sit oib⁹. ita q̄ oēs p̄cipiat te p̄ficere nō solū tibi s̄ etiā ecclie. **A**tende em̄ tibi. q̄ lit̄ viuas. **E**t doctrine. q̄lit̄ doceas sicut xps cepit̄ facere r̄ p̄ docere. **I**nsta i illis. diligenter exequendo. **H**oc em̄ facies r̄. p̄z ex dictis snia. **S**eniorē. p̄missō actu docēdi generalit̄ quo ad oēs. **H**ic p̄r ponit̄ docēdi modus q̄ ad p̄sonas sp̄ales. nā sicut dicit̄ **G**reg. i pasto. fm̄ q̄litatē auditor̄ d̄z formari fimo doctor̄. **S**ciēdū etiā q̄ corripe aliquē v̄bo est eū docē: dīc̄ igit̄. **S**eniorē ne increpaueris. arguēdo eū v̄bis duris. **O**bscra vt̄ patrē. vt̄ caueat ab indecētib⁹ sue senectutis. hoc tñ nō est intelligēdū de senib⁹ obstinat̄ i sua malicia: qui sunt acrit̄ arguēdi sicut **D**aniel dure corā oib⁹ in crepauit senes impudicos **D**an. xiiij. **I**uuenes vt̄ fr̄es. vt̄ p̄cipietes affectū dilectiōis facit̄ corrigāt̄. **A**nus vt̄ m̄res. vt̄ honorifico v̄bo ad bonū magis moueant̄. **I**uueculas vt̄ soroz. vt̄ māsuētudie corrigāt̄ fm̄ illō p̄s lxxix. **Q**m̄ supueniet māsuētudo r̄ corripiemur: verit̄ q̄ talis māsuētudo nō d̄z eē nimis alliciēs. iō subdit̄ **I**n oī castitate. **N**ec aliq̄ signo: nec v̄bo possit̄ aliq̄s ep̄m notare de aliq̄ leuitate erga iuueculas. **C**a. v. **D**uas honora. **H**ec ē q̄nta ps hui⁹ epl̄e. **I**n timotheū instruit̄ de q̄nto actu ad ep̄m p̄nēre. q̄ ē bona ecclie fidelit̄ dispēsare q̄ dispēsāda sūt m̄stris ecclie r̄ paupib⁹. nā ep̄s p̄ est pauper. **I**n paupes ar̄ vt̄ maxie eē cōpatiēdū paupib⁹ viduis. r̄ iō p̄ instruit̄ timotheū de viduis. sc̄do de ecclie m̄str̄: ibi. **Q**ui bñ p̄sūt. **D**ia i duas. q̄ p̄ p̄ponit̄ intētū in generalī. sc̄do p̄sequit̄ magis in sp̄ali: ibi. **S**i q̄. **C**irca primū sciēdū q̄ honoz dupl̄ accipit̄ i scriptura. vno mō p̄ reuerētie exhibitioe. alio mō p̄ necesarioz admistratioe. vñ dīc̄ saluator **M**arh. viij. q̄ illi q̄ s̄ specie religionis faciebāt oblationē de b̄. vñ parētes debebāt sustētari: erāt trāsgressores diuini p̄cepti d̄ honore parētū. **S**ciēdū ē q̄ vidue vere sūt i dupl̄ici gradu: quia

Epistola Pauli

aliq sunt diuites. et illis debet honor p mo dicit. alie po
paupes qb debet honor scdo mo dicit. et sic intelligeduz
est verbu apli cu dicit. **A** Viduas honora. h mo vel il
lo fm earu pditione. **B** Queve. vi. sut. h dicit ad exclu
dendu illas que meritū viduitat pdūt. **C** Siq at. hic
psequit interū ma
gis i spali: et ostēdit
p q sunt vere vidue
noiande. secūdo qli
ter sint sustēde ibi
Siqs fidelis. **D**ia
i duas. qz p ondit q
sūt dicēde vere vi
due rōne mox: scdo
rōne annoz ibi. **V**i
dua eligat. pma ad
huc i duas. qz p po
nit quādā distinctio
nē. scdo vni mēbz
rōnē: ibi. **S**iqs aut.
Distinctio em est de
viduis diuitibus et
paupib. et q debet
eē mores vitariūqz
Et qruz ad diuites
dicit. **C** Siq aut
vi. si. vel ne. hz. indi
gētes sua educatiōe
Discat pri. do.
sua regē. familiā suā
gubernādo. et i mo
rib informādo.
Et mu. vicē red.
pa. eis reuerētiā ex
hibēdo. et necessaria
mistrādo si indigē
rint. sicut alia fuit
ab eis. **F** Hoc em acce. ē co. deo. cui placēt opa pietat
Cōsequēt dicit de pauperib. **G** Que aut vere vidua
et desolata. i. destituta bonis tpalib. sicut et marito.
H Speret in deū. qz p pūisionē ecclie habebit sufficiētē
victū. **I** Et instet oionē. et obse. no. et die. i. oibus horis
ad h oppotūnis: qliē aut differāt oiones et obsecrationes
dictū est supra in pncipio secūdi capituli. **M**ax q in
delicijs est viuēs. molliter iscedo et oiones ptermittēdo
Mortua est. i. ppiūqz mortū spūali. qz deliciae declināt
ad actū luxurie. iō subdit. **E**t h pcipe. taz diuitib. vi
duis qz paupib. **P** Et sint irphēbiles. i. absqz de
fectu notabili: vñ possint aliq rōnabiliter scādaltzari
Siqs. hic reddit rōnē pini mēbz in quo dictū est q
vidue diuites debēt eē sollicitē de nutritione filioz nepo
tū et parentū. hic reddit rōnē hui. dicit. **E** Siq aut
suoz. i. attinentiū sibi quōcūqz curā nō hz eos negligēdo
Et maxie domesticoz. i. exntiū de domo sua v. cogna
tione sua. **F**idē negauit. i. fidelitatē quaz dz habere
ad psonas dictas quā negauit facto debitū auxiliū eis
subrahēdo. **E**t ē inf. deterior. i. in h peccat grauius
qz pagan. fide xpi nō hns. nā quāto stat. est altior tanto ca
sus est grauior. **V**idua. hic pñr ondit q sunt vere vi
due rōne annoz. et ondit p q tales sūt honozāde. secūdo
q alie sunt vitande ibi adolescētiores. Circa primū dicit.
Vidua eligat. tāqz honorabilis modo supradicto.
Nō min. lx. annoz. tūc em somes libidinis ē refrige
rat. **Q**ue fuerit vni. viri vxoz. nā scde nuptie signuz
vident incōtinētie. sunt tñ licite. **I**n opib. bonis te.
hns. nā esse debēt integre fame. **S**i filios. sibi dereli
ctos. **E**ducauit. bene et sancte fm suā possibilitatem
et silt. qd subdit. **S**i hospitio rē. **S**i sanctor. pedes
lauit. i. discurretiū p pdicatione. **S**i tri. patie. i. in
carceratis et infirmis. **S**ubmi. fm pos. suā. v. ipote vi
ctū si fuerit diues. vel aliq obsequiū si paup. **S**i oē

op. bo. subse. est. fm possibilitatē et decentiā sui status.
Adolescētiores. hic pñr ondit q vidue sunt vitā de. d.
Adolescētiores aut viduas. in qb. viger adhuc ignis cō
cupiscētie carnalis. **V**iduita. qz societas earū et fami
liaritas est pūlosa etiā viro qz tūcūqz casto. vñ dicit. **S**id.
soliloqoz. li. ij. **S**i
vis a fornicatiōe eē
tur. esto a muliere dis
cretus circa serpētē
em nō eris diu ille
sus. an ignē cōsistēs
et prim. pūculo diu
tur. nō eris. lz ferre.
sis aliq tñ dissolue
ris. **C**ū em lu
xuriate fuerit. frāgē
do pntentiā vidua
lē. **I**n xpo nu.
vo. ha. dam. ex h p3
q loquit de illis q
fecerūt votū pntē
tie vidualis: qb. nō
solū nubere s. etiam
velle nubere dāna
bile est si em votū si
fecisset de hac obser
uātia licitū esset eis
velle nubere et etiaz
nubere. **Q**uia
pma fidē. factā deo
p votū de cōtinētia
vidualī. **I**rritā
fecerūt. p casuz lu
xurte. **S**imul
aut et ociose. a bonis
opib. **D**iscūt

circūire domos. ad audiendū frinola et vidēdū inhone
sta spectacula. **S**ed et verbose. cū tñ deberēt esse ta
citurne. **E**t curiose. in vestitu dissoluto. **Q**uē
tes q nō oportet. s. scurrilia q nō decēt vidualē statū. p
qd pcludit. **D**olo q iuniores nubere. p. fornicatio
nis pūculū. **F**ilios pcreare. ad seruiēdū deo in fide
catholica. **M**atressfamilias eē. vt occupate circa cu
rā dom. et familiā impediānt a discursu vago et curioso.
Nullā occasionē dare aduersario. i. infideli.
Maledicti grā. i. maledicēdi grā. **Q**uerūt em infide
les vnde possint mordere vitā fidelitū. **M** Jam em q
dam cōuerse sunt retro. voto cōtinētie vidualis fracto
Post sathanā. ei. suggestioni cōsentiēdo. et ideo tales
nō sunt cōputāde inf viduas ecclie. **S**iqs. **D**stenso
q vere vidue sunt dicēde. **H**ic pñr ostendit q. lter sint su
stinēde qz si alique sūt paupes hntes aliquos ppinquos
et notabiles viros et diuites: bonū est q sustentent ab illis
vt sic alijs nō habentib. tales amicos possint meli. pul
deri: et absqz cōitatis grauiamine. et hoc est quod dicit.
Siquis fidelis. in potētia et honestate notabilis.
Habet viduas. in domo vel cognatione sua.
Submistrat illis. necessaria. cetera parent ex dictis
Qui bene. **H**ic pñr instruit de ministroz ecclie proui
sione dicens. **Q**ui bene pñr sunt psbyteri. faciendo deuote
diuina officia: et administrādo subditis eccliaistica sacra.
Duplici honore digni habeant. et hoc duplex ē vt eis
exhibeat reuerentia et administrantē necessaria: vt supra
dictū est. **M**axime qui laborant in verbo. alios in
struendo in fide. **E**t doctrina. de monachis. **C**ōsequē
ter pbat per scripturā q necessaria sint administranda. et
primo per scripturā veteris testamenti. **D**euē. xxv.
Non alligabis os boui trituranti. per hoc figurat
preceptum fuit q non negent necessaria predicatori qui
triturat in area dñi. secūdo per scripturā noui testamēti.

Ad Timotheum I

Dignus est operari mercede sua. qd dicitur de predicatores: **Luce. x.** **A**dversus. **H**ec est sexta ps principalis huius epistle in qua instruit timotheum de actu iudicandi et puniendi subditos in foro exteriori. qd pertinet ad episcopum. et primo instruit eum contra ad accusationem et testificationem dicens.

Adversus presbyterum non accipi recipere quod pro persona tantum status non est leviter credendum. **A**dversus subduobus vel tribus testibus idoneis et ad habebatis in veritate. secundo instruit eum de punitione dicens. **P**eccates coram oibus argue. ut sic peccatum est notum ita et punitio. **U**t et ceteri tibi habeant. **E**t sic a malo retrahant ne silem punitionem incurram. **T**ercio instruit eum de inquisitione diligenti quod debet

Pro boue trituranti. **E**t dignus est operarius mercede sua. **A**dversus presbyterum accusationem noli recipere nisi sub duobus aut tribus testibus. **P**eccates coram oibus argue ut et ceteri timorem habeant. **T**estor coram deo et christo iube et electis angelis ut hec custodias sine preiudicio nihil faciens in altera parte declinando. **M**anus cito nemini imposueris neque concitaueris peccatis alienis.

Precedere iudicium et punitionem. **T**estor coram deo et modo est iurandi ad monendum timotheum efficaciter. **U**t hec custodias. quae dicta sunt et quae sequuntur. **S**ine preiudicio. id est sine examinatione diligenti procedere. **N**ihil facies. maxime in punitionibus. **I**n alia parte declinando. a rectitudine iusticie propter defectum examinationis debite. id est subdit. **M**anus cito ne imposueris. ipsum preceptum tantum puniendo. **N**eque concitaueris. id est illos qui male eum accusaverunt. **A**lii autem exponunt hoc de ordinatione nimis festina alicuius insufficientis. et sic episcopus concitat peccatum ipsi indignum ministrans. **T**eipsum. **H**ec est ps incidit talis in quo monet timotheum de suis ipsius custodia diligenti: eo quod instruxerat eum de punitione aliorum. et iudex iustus debet esse immunis ab illis qui puniunt in alijs. **E**t dividit in duas partes. quod pro facit propositum. secundo declarat quod dicitur super dictum: ibi. **Q**uorundam. **C**irca primum dicit. **T**eipsum castum custodi. **I**mmundum et purum et sine reprehensione. et quod timotheus pro custodia castitatis nimis affligebat corpus suum. ideo subdit. **N**oli adhuc aquam bibere. cuius propter notabilitatem nocet stomacho languenti et egrotativo corpori: si vinum modicum non nocet castitati: et valet ad sanitatem servandam: quod necessaria est ad exercendum officium episcopi. **Q**uorundam. **H**ic propter declarat quod dicitur super dictum. dixerat enim quod timotheus nihil ageret sine diligenti examinatione pura. id est declarat quod sunt illa que indigent tali discussione et que non dicens. **Q**uorundam bonorum. **P**ec. ma. sunt. ex evidentiis facti: et talia non indigent accusatione: testificatione: seu examinatione: ideo subdit.

Precedentia ad iudicium. id est ad examinationem que sunt per se notoria. et sic sunt punienda sine discussione. **Q**uorundam autem subsequuntur. id est sunt latera ita quod non apparerent punienda nisi per discussionem. **S**icut et facta bona. super alios quorum. **M**anifesta sunt. ex evidentiis rei: et sic non indigent discussione ad approbationem sui. **E**t quod aliter se habent. ita quod non sunt ita manifeste bona. **A**bscondi non possunt. id est non abscondunt de facili habita de eis examinatione diligenti. propter quod talia sunt discutienda antequam approbentur. dicunt autem talia abscondi non posse illo modo impossibilitas que aliquid debet impossibile fieri: eo quod difficile est fieri. **M**et. vel aliter. **A**bscondi non possunt. id est non abscondunt diuino iudicio: licet abscondi possunt humano.

In capitulo. ubi dicitur in postilla. **P**eccantes coram omnibus argue.

Unt nonnulli qui ex hoc verbo apostoli cum dicit. **P**eccantes coram oibus argue. intelligere volunt quod decet predicatorem personas arguere seu reprehendere de vicijs que scilicet se credit ipsas personas commisisse. **U**nt et sepe in sermo-

nibus detrahunt personis presentibus seu absentibus notando eas de vicijs: sed hoc est erroneum et etiam nocivum: tunc quod predicatores solent debet dicere illa quorum certitudo solum per sacra eloquia vel dicta doctorum seu per rectam rationem fundari possunt. **A**lia enim non pertinet ad predicatorem veritatis. **C**onstat autem quod peccata que a

Teipsum castum custodi. **N**oli adhuc aquam bibere sed modico vino utere propter stomachum tuum et frequenter tuas infirmitates. **Q**uorumdam hominum peccata manifesta sunt: precedentia ad iudicium quorumdam autem et subsequuntur. **S**imiliter et facta bona manifesta sunt. et que aliter se habent abscondi non possunt.

Quoniam sunt sub iugo serui

singularibus personis committunt. non habent certitudinem ex solis predictis nisi cum habent ad sensuales cognitionis cuius certitudo non habet ex premissis. tunc quod predicatores in corrigendo solum debent intendere correctionem peccatis: quod secundum Hieronymum cum se infamatum corrigere per talem predicationem: magis irrefrenate peccant. tunc quod secundum Augustinum in quodam epistola ad hyponeum. cum de aliquo quod sanctus nomen presbyter aliquid criminis sonuerit:

instant: fatagunt: ambulant homines. ut de oibus hoc credatur: et sic non solum in talibus predicationibus derogat fame illi cui detrahit sed etiam aliorum sue conditionis officij seu status quod est contra illos que prelatos seu clericos vel religiosos in predicatione publice arguunt. **E**x quibus manifestum est quod contra deum et a personis discretis observat quod predicatores contra vicia non debent personas predicare debet. presertim cum vicia non sunt omnino publica quod tunc talia publice arguens non corrector sed predicatores debet censeri: put in glo. **A**uctoritas autem apostoli predicta intelligit de iudice ecclesiastico: quod publice debet punire publica peccata quod pertinet ad correctionem que est actus iusticie que non se extendit nisi ad prelatos seu iudices. **U**nt ad timotheum qui erat primas ephesinorum pertinebat punire subditos suos de publicis peccatis eos publice arguendo et etiam puniendo: ut ceteri timorem haberent. **E**t sic intelligit Augustinus de verbis domini dictum apostoli supra dictum. **I**n correctione autem fraterna que est actus charitatis: et per presbiteros se extendit ad omnes de necessitate est quod secreta admonitio publica denunciationem precedat. put in c. **M**atth. xviii. **S**i peccaverit in te frater tuus etc. et alia etiam denuntiatio in qua dicitur. dic ecclesie. contra intelligit quod debet fieri prelato ecclesie non autem comitati seu populo. **U**nt subdit ibidem. **S**i autem ecclesie non obedierit sit tibi ut ethnicus et publicanus quod manifeste intelligit de illo quod non obedit suo prelato in his que tenent obedire. **N**ec valet arguere per predicta de hoc quod legitur **E**sa. lviij. ca. **C**lama ne cesses. annuncia populo meo scelera eorum. quod per hoc sane intelligit quod predicatores debent scelera et peccata que credit seu suspicatur in populo commissa predicare. et per personas committentes. **U**nde notant dicit. **A**nnuncia populo etc. **E**t sic hec auctoritas potest facit contra eos: quod etiam si propheta expresse dixisset nota sceleratorum seu peccates: non videret trahendum ad persequentiam in alijs: quod propheta ibi procedit tanquam executor dei. cuius revelatione talia debebat publicare. secus autem de alijs.

In eodem capitulo ubi dicitur in postilla. **M**anus cito nemini imposueris.

Additio. **P**ropositio secunda quam ponit postillator de hoc dicto **M**anus cito nemini imposueris. est magis antetetica **E**st enim textus decreti. xxiiij. di. i. prin. **E**xponit etiam huiusmodi dictum de confirmatione electionis que non est facta in concordia que non debet fieri festiualiter sed cum discussione debita in ca. si. de elec. li. vi.

Capitulum. vi. **D**icitur. **H**ec est ultima ps principalis in qua timotheus inducitur ad actum custodiendi qui maxime pertinet ad pontificem: et dividit in tres partes. quod primo inducitur ad custodiam pauperum: secundo divitum: ibi. **D**ivites tertio generaliter omnium: ibi. **U**nt timothee maxime pro pauperes sunt sui

Epistola pauli

qz qd hnt vel acqrit totu est dno suoz. bn vo custo-
diunt qn ad futedu dnt fidelit z humilit inducunt: igit
timothe instruit p de hac custodia. scdo reprobat doctri-
na pta: ibi. Si qs alit. Circa pmu dicit apls. a Qui-
cuqz sut sub ingo fu i. etia ifideliu vt dicit b glo. b Do-
minos su. ho. di. ar-
bitrent. huiliter eis
obediendo i licitis z
honestis. vn z scus
Paulin nolen. eps
infideli regi fuit
p filio cuiusdam vi-
due humilit z deuote.
c Menomen
z do. do. blasphemetur.
si em fu p allicui
ifideli eo qz efficit
xpian strabit dno
debita fuitate possz
dici ab infidelib qz
doctrina xpi no eet
bona qz ccederet in
uito dno subtrahere
alienum. d Qui
aut si. ha. dnos non
prem. eis denegado
debita feruitate.
e Quia frs sut. i.
ambo xpiani. h asse-
rebant aliq eo qz non
habeat impiu: par i
pare. Sed ista pari-
tas intelligeda est i
spualib fm qz dicit
Ambro. Apud do-
minu bona fuit. z
bona libras eq lace
appendunt: no aut
in corpalib de qb
est fuit. f Sz magz ser. eis. qz fideles sunt qb fidelis
magz tenet qz infidelib. g Et dilecti deo. qz bnificij. i.
diuini. h Participes sut. cu suis per sacm bapntism.
i Dec doce. ignorates. k Et exhor. scietes ad coplen-
du in ope. l Siqs. Dic pnr remouet doctrina pta. z
diuidit i duas ptes. i. in pte pncipale z incidetale: ibi. Est
aut quest. Circa pmu dicit apls. m Siqs alit docet. qz
dicitu est de suis xpianis. n Et no acq. sa. ser. dnt. Ex
qz p apls no dicit pdicta instinctu pprio sed diuino.
o Supbus. est supple talis doctor. ex supbia em pcedit
asserere noua qz sunt dubia z mlto magz qz sunt falsa.
p Nihil sciens. qz de talib no est scia. q Sz lang. cir.
qones. qz tedidit ad morte spual p discessus a fide r Et
qb. f. qomib inutilib z vbofis. r Oriunt inuidie. in
corde. s Cotetiones. in ore z pntia. t Blasphemie
i. detractiones in absentia. v Et suspensiones male. naz
inuidetes abinuice facta mutua pessime interpretant.
x Coflic. ho. men. corrup. f. falsoz pdicatorz p alios.
y Et qz veri. pua. sut. f. a veritate triplici. vite iusticie z do-
ctrine. z Existi. ques. ee pie. i. dicatione qz est opz pie-
tatis exercentiu ppriale lucru. a Est aut quest. hec
est ps incidetalis in q occasione habita ex qstu falsoz p-
dicatoz excludit a veris pdicatorib talē questu. z primo
ab oib generalit. secudo a Timotheo spali: ibi. Tu aut.
Circa pmu dicit. a Est aut quest magn. na p ipm ac-
qrit vita bta. b Pietas. i. opz pdicationis. c Cu suf-
ficietia. necessarij victus z vestit qz debet sufficere veris p-
dicatozib sicut dr postea. Pa. aut ali. zc. d Na qz vo.
di. si eri. loquit de pdicatorib enagelij qui debent ee a ter-
reni cupiditatibus expediti. esse vero diuite no est maluz
bene vtentib diuicijs. vn dicit Ambro. sup Lucas. Sicut
diuitie impedimeta sunt reprobis ita probis sunt adiu-

menta virtutis. nec p his velle esse diuite ad bene vtendū
est malū nisi ppter impedimētū maioris boni. magna ei
cura circa illa impedit actū pdicationis. ppter quod apli
curā tpaliū cōmiserūt alijs di. Act. vj. No est equū nos
derelinquere verbū dei z ministrare mēsis. Cōsiderate g
frēs zc. z subditur.
Quos cōstituum?
sup hoc opz. vl pōt
dici z magis ad in-
tentionē apli: vt vi-
det qz cū dicit. Qui
volūt diuites fieri.
loquit de falsis apo-
stolis qz pdicabant
ex cupiditate lucrī
tpalis: z sic velle di-
uites fieri accipit p
inordinato diuicia-
rū appetitū qui sem-
per est malus. ideo
subdit. **I**nci-
dūt in tentationē. p
interiore cōsensum
f. **E**t laqueū diabo-
li z desideria multa
qz diuitie pstat vias
z fomentū ad oia vi-
cia. **Q**ue mer-
gūt hoies i interitū
i. in pfundū vicioz
b. **E**t pditionē. i. ge-
hēne penā. **M**a-
dix oim maloz est
cupiditas. qz sic ra-
dix pstat fomentuz
oibus ptribus arbor-
ris. sic diuicie oib
peccat vt dictū est.
k **Q**uā quidē ap-
petētes. i. cupiditatē que hic accipit p pecunijs et cu-
piditate aggregatis. **E**rrauerūt a fide. abyssus enim
abyssum inuocat. z sic abyssus cupiditatis trahit abyssuz
infidelitatis. **E**t inseruerūt se doloribz multis. ma-
li em hoies quasi ptime sentiūt mētis dolores. ppter qd
dicit aug. qz malus animus est sibi pena. z cū hoc se obli-
gant ad dolores inferni intollerabiles: **T**u ar. Dic
pnr excludit hanc cupiditatē siue questū a timotheo. z
primo exhortado. secudo pncipiēdo: ibi. **P**recipio. Circa
primū dicit. **T**u aut o homo dei. i. deputat obsequio
diuino. **D**ec fuge. z ostēdit pnr quales diuicias de-
bet querere. d. **S**ectare vo iusticiā. erga pnam.
q **P**ietatē: fidē: charitatē. erga deū. Fidē. qua creditur.
Charitatē qua diligit. Pietatē qua colit. Est em pietas
vno mō sumpta idē qd cultus diuinus. **P**atiētā. erga
psecutores. s **M**ansuetudinē. erga omnes.
t **C**erta bonū certamen. fidei falsis apostolis resistēdo.
v **A**pprehēde vitā eternā. i. p hoc apprehēdens eam.
x **I**n qua vocat es. p grām in pnti que est arra vite bea-
te. y **E**t confessus bonā cōfessionē corā multis testibz
z hoc est in ordinatione tua: z etiam in predicatōe.
z **P**recipio tibi. **H**ic inducit timo. pncipiēdo di. **P**reci-
pio tibi corā deo. qui pntialiter est vbqz. a **Q**ui vin-
ficat oia. in qstūm dat omnibus esse z cōseruat.
b **E**t xpo ihu. i. corā ihu xpo. a **Q**ui testimonium
reddidit sub pontio pilato. cui dixit **J**oh. xvij. In hoc
natus sum z ad hoc veni in mundū vt testimoniu perhi-
beam veritati. quod fecit verbo z facto in doctrina z mi-
raculis: tpe quo pontius pilatus erat ptes in dec. z hec fuit
bona cōfessio. b **E**t serues mandatu sine macula. i.
mādatū enagelicū sanctū z purū in q pdicatoribz ad pdi-
candū missis dr qz expediti sint a cupiditatibus terrenis

appetētes. i. cupiditatē que hic accipit p pecunijs et cu-
piditate aggregatis. **E**rrauerūt a fide. abyssus enim
abyssum inuocat. z sic abyssus cupiditatis trahit abyssuz
infidelitatis. **E**t inseruerūt se doloribz multis. ma-
li em hoies quasi ptime sentiūt mētis dolores. ppter qd
dicit aug. qz malus animus est sibi pena. z cū hoc se obli-
gant ad dolores inferni intollerabiles: **T**u ar. Dic
pnr excludit hanc cupiditatē siue questū a timotheo. z
primo exhortado. secudo pncipiēdo: ibi. **P**recipio. Circa
primū dicit. **T**u aut o homo dei. i. deputat obsequio
diuino. **D**ec fuge. z ostēdit pnr quales diuicias de-
bet querere. d. **S**ectare vo iusticiā. erga pnam.
q **P**ietatē: fidē: charitatē. erga deū. Fidē. qua creditur.
Charitatē qua diligit. Pietatē qua colit. Est em pietas
vno mō sumpta idē qd cultus diuinus. **P**atiētā. erga
psecutores. s **M**ansuetudinē. erga omnes.
t **C**erta bonū certamen. fidei falsis apostolis resistēdo.
v **A**pprehēde vitā eternā. i. p hoc apprehēdens eam.
x **I**n qua vocat es. p grām in pnti que est arra vite bea-
te. y **E**t confessus bonā cōfessionē corā multis testibz
z hoc est in ordinatione tua: z etiam in predicatōe.
z **P**recipio tibi. **H**ic inducit timo. pncipiēdo di. **P**reci-
pio tibi corā deo. qui pntialiter est vbqz. a **Q**ui vin-
ficat oia. in qstūm dat omnibus esse z cōseruat.
b **E**t xpo ihu. i. corā ihu xpo. a **Q**ui testimonium
reddidit sub pontio pilato. cui dixit **J**oh. xvij. In hoc
natus sum z ad hoc veni in mundū vt testimoniu perhi-
beam veritati. quod fecit verbo z facto in doctrina z mi-
raculis: tpe quo pontius pilatus erat ptes in dec. z hec fuit
bona cōfessio. b **E**t serues mandatu sine macula. i.
mādatū enagelicū sanctū z purū in q pdicatoribz ad pdi-
candū missis dr qz expediti sint a cupiditatibus terrenis

Ad Timotheum II

Consequitur in aduentu dñi. i. vsq; ad mortē tuā i qua dñs veniet ad te glorificādū. **Q**uē suis tpb⁹. i. in tpe iudicij. **D**istēder i forma humanitatē gloriosa. **B**eatissimus et solus potens et c. i. trinitas brā cui⁹ opa sūt indiuisa et iō illā ostensionē faciet tota trinitas. **Q**ui sol⁹ hz immortalitē. sola ei

trinitas hz ex se necesse eē. et h vocat h immortalitas large loquendo de immortalitate: ois em creatura eo q est de nihilo vertibilis est in nihilo q̄stum est de se.

Et lucē hītat inaccessibile. qz nō potest cōphēdi ab ali qua creatura p̄t ei⁹ infinitatē. et hec cōphēnsibilitas vocat hīc inaccessibilitas.

Quā null⁹ hō vidit. s. pur⁹ hō exis et corpis sensib⁹ vres qz xps hō vidit diuinam essentia et vres sensib⁹. De moyse etiam et paulo dicit Aug⁹ q viderūt diuinā essentia tñ i rapu. **D**ivinitib⁹.

Postq; apls docuit timotheū d custodia pau peruz. **H**ic p̄r istruat eū de custodia diuinū q̄ tūc a plato bñ custodiūtur qñ i humilitate et pietate opib⁹ nutriūt. et h est qd dicit.

Divinitib⁹ hui⁹ scilicet p̄cipe nō sublimē sape. i. p supbiaz nō erigi. s. in humilitate teneri.

Nec spare i incerto diuitiarū. ponēdo ibi finē suū. **S**ed in deo viuo. ad dñam idoloꝝ q̄ nō viuūt.

Qui p̄stat nobis oia abūde ad fruēdū. qz nō solū in p̄sentū dat sp̄alia bona q̄b⁹ hoies vtant. s. etia celestia q̄bus bñ fruunt.

Bñ agere. supple p̄cipe diuitib⁹. **P**o diuites fieri in opib⁹ bonis. qz iste sūt vere diuitie q̄s null⁹ pōt violentē auferre.

Cōicare. bona sua indigentib⁹. **T**heaurizare sibi et c. **M**atth. xix. Da paupib⁹ et habebis thesaurū in celo. **S**ed timothee. **N**ec est vltima ps in q̄ inducit timotheū ad custodia oim subditoꝝ suo rū generalit̄ dicit. **D**e timothee depositū custodi. i. gregē tue fidelitati cōmissuz.

Deuitas p̄phanas vocuz nouitates. et dicit vocū et nō rerū. qz nō subest eis veritas iō dicunt p̄phane. i. p̄cul a phano. qz talia p eccliaz debēt interdici.

Et oppositiones falsi nois scie. i. scie falso noie noiate. **Q**uā. s. sciam apparentē tñ et nō exntē y **Q**uidā p̄mittētes. verbis phicis et rethoricis imiten tes. **C**irca fidē exciderūt. sicut arrius et multi alij heretici. **F**inalit̄ cōcludit. **G**ra dei tecū. Amen.

In ca. vi. vbi dicit in postil. **E**xistimantiū questum esse p̄feratē.

Additio **D**e qd dicit existimantiū questū esse pietatē pōt aliter exponi. s. q̄ isti hoies mēte corrupti de quibus statim an loquit̄ existimāt q̄ questus est pietas eo q̄ sit ad p̄uidendū q̄stori de necessarijs et iō asserēbant q̄ erat licitū p̄dicare p̄pter questū tñ et c.

In eodē ca. vbi dicit in postil. **R**adix em oim maloz est

cupiditas.

Additio.

De qd dicit. **R**adix em oim maloz est cupiditas: pōt h̄prie intelligi de cupiditate fm q̄ nomen cupiditatis est amplificatū ad oim imoderatū appetitū h̄ndi. **D**ñ Aug⁹. iij. de libe. arbi. dicit q̄ auaricia seu cupiditas nō ex solo argento vel numis cōsistit. s. in oib⁹ q̄ immoderate cupiunt i telligēda est et qz in oi pctō est cupiditas immoderata aliene rei: cū oē pctm cōsistit in h̄ q̄ sp̄reto bono incōmutabili bonis cōmutabilibus iheret: iō cupiditas sic amplificata proprie dicit̄ radix oim maloz.

de exhortatione martyrij et omnis regule veritatis et quid futurū sit tpb⁹ nouissimis et de sua passione scribens ei ab vrbe roma. **E**xplicit argumentū.

Incipit epla Pauli ad Timotheū secūda **C**a. i.

Paulus apls ihu xpi per voluntatē dei fm p̄missionē vite q̄ est in xpo ihesu: timotheo charissimo filio gratia et misericordia et pax a deo patre nostro et xpo ihu dño nostro. **G**ratias ago deo meo cui seruiō a progenitoribus meis in conscientia pura q̄ sine intermissione habeā tui memoriam orationibus meis nocte ac die desiderās te videre. **M**emor lachrymaz tuarū: vt gaudio implear. **R**ecordationem accipiēs ei⁹ fidei q̄ est in te nō ficta: que et habitauit primuz in

in xpo obiectiue. qz beati reficiunt̄ interi⁹ in aspectu sue deitatis: et exteri⁹ in aspectu sue humanitatē fm q̄ dicit̄ Aug⁹ exponēs illud **J**ob. x. **I**ngrediet̄ et egrediet̄ et pasqua inueniet. **G**ratias ago. **H**ic incipit hui⁹ eplē p̄secutio. **C**irca quā sciendū q̄ paul⁹ in spū vidēs suā passionēz appropinq̄re: et q̄ tūc nō posset euāgelii p̄dicare scripsit **T**imotheo suo discipulo p̄dilecto. vt cōstantē et efficacit̄ fidē catholica p̄dicaret: nō territ̄ etiā in aliq̄ timore mortis iminētis: cū gloriosum sit trāsire p̄ martyriū de statu vite p̄ntis. et diuidit̄ in duas ptes. qz p̄ dilectionē suā erga **T**imotheū exp̄mit vt monitionē suā meli⁹ recipiat. scdo mlt̄ t̄plicat̄ eū ad p̄dicta incitat: ibi. **P**ropter quā cām. **C**irca p̄mū dicit. **G**ratias ago deo cui ser. a p̄ge. meis. i. abraham: ysaac et iacob q̄ fuerāt veri cultores dei: et sistr̄ gamaliel: q̄ nutriuit paulū et i lege docuit. p̄t qd dicit̄ ei⁹ p̄gēto: eo mō loquēdi q̄ dicit̄ apls. j. **C**or. iij. ca. **I**n xpo ihu p̄ euāgelii ego vos genui. **Q**ui cō. pura. n̄ sic falsi apli qui futebāt deo tñ i exteriori apparētia. **E**t sine inimisiōe et c. i. q̄ntēscūq; in vacat̄ tps orādī. **F** habeā tui memoriam. sp̄alē. **Q**uor̄ la. tuaz. **F**leuit em timothe⁹ a paulo dimiss⁹. qz pat⁹ erat cū eo ire ad oia picula. **G**audia implear: q. d. ad h̄ desidero te vidēre replēar gaudio ex tua p̄fectiōe. **R**ecorda. accipiēs. i. h̄ns. **E**t fidei. i. fidelitatz erga deū et meipm. **Q**ue ē te n̄ ficta s̄ vera et firma. **Q**ue. s. fides firma **N**abitauit p̄mū i aua tua. q. d. nō ē dubitādū q̄ est in te firma fides ex q̄ fuit in aua et matre tua q̄ tñ erāt fragillis sexus.

de exhortatione martyrij et omnis regule veritatis et quid futurū sit tpb⁹ nouissimis et de sua passione scribens ei ab vrbe roma. **E**xplicit argumentū.

Incipit epla Pauli ad Timotheū incipit.

Paulus apls. **H**ic incipit secūda epla ad timotheum

q̄ diuidit̄ i tres ptes. i. in salutationē et p̄secutionē: ibi. **G**ratias ago: et cōclusionem ibi. **E**go iaz deliboz iij. ca. circa medtū. **I**n p̄ma pte ponit̄ p̄sona salutās: ibi. **P**aul⁹ et c. et p̄sona salutata: ibi. **T**imothee. et optata bona ibi: **G**ra. et p̄z ex dictis in p̄ncipio p̄cedētis eplē snia. **H**ercepto. **S**ecōndū p̄missione vite et c. i. vite eterne que est